

పేదరాశి పెద్దమ్మ కథలు.

(రెండు భాగాలు)

లక్ష్మీకాంత మోహన్

ఉమాప్రభువులు,

విజయవాడ-1.

రెండవకూర్పు
1954

వె.ల : రూ పా యి

ముద్రణ :
లీలా ప్రెస్,
వి.జ.య.వా.డ-2.

ಪೊದರಾಳಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ఇందులో

- ★ నల్లాడూ యెక్కోడూ
- ★ కొత్తరకం దేముళ్లు
- ★ కుమతి సుమతి
- ★ యెత్తుకు పైయెత్తు
- ★ రాతా గీతా
- ★ గుడ్డిగాడిదరాజులు
- ★ చదువు సంధ్యలు
- ★ సులుసూత్రం

నల్లా డూ యె ర్రా డూ

(తొమ్మిదోనాటి రాత్రి) అవ్వచెప్పిన కథ.)

అప్పడే పొద్దుగూకింది. పూటకూళ్ళభోజనానికై అవ్వయింటికి వచ్చినవాళ్ళల్లో వొక ముసలాడు వున్నాడు. ఆ ముసలాడు తక్కినవాళ్ళు స్నానంచేస్తుంటే, నావద్ద కూచుని యేమీతోచకగాబోలు నా వూరూ పేరూ అడిగాడు. చెప్పాను. ఆ తర్వాత “నీకు పిల్లలెంద” రన్నాడు. ముగ్గు రన్నాను. నీకుమల్లే వుంటారా అన్నాడు. అంటే యెర్రగా వుంటారా అని అర్థమన్నమాట.

అమాట అవ్వగ్రహించి అడ్డువచ్చింది, “తాతగారు ఆ ప్రశ్న అడగటం బాగానేవున్నది. యివాళ అందుకు సంబంధించిన కథ చెప్పుతాలే” అన్నది.

ఆపైన మేమంతా అన్నాలు తిన్నతర్వాత చెపుతున్నా వినమని అవ్వ కథ ప్రారంభించింది :

నాయనా, వెనక వొకపూళ్ళో వల్లాడు, యెర్రాడు అనే యిద్దరు రైతులు వుండేవాళ్ళు. వాళ్ళకి పెద్దగా పొలం యేమీలేదు, యేదో చేరెడంతకొండ్రమాత్రం వున్నది. దానికితోడు యింకా నాలుగెకరాలు మోసయ్య అనే భూస్వామివద్ద కొలకతీసుకొని యేదో చాకిరీజేసుకొని బతుకుతావుండేవాళ్ళు.

అలావుండగా యేంజరిగిందంటే, యెట్లాబోయినా లేనివాళ్ళగా! ఆపర్వే యెందుకై తేనేమి మోసయ్యవద్ద యెందుకోవొకందుకు డబ్బు అప్పుగా తీసుకొన్నారు. అది వడ్డీమీదవడ్డీ పెరుగుతున్నది.

కాని, ఆ డబ్బుమాత్రం చెల్లించేస్థితిలో ఆ యిద్దరూ లేరు. అందుకుతోడు మోసయ్య యెంత ప్రయత్నంచేసినా ఆ యిద్దరూ మగతాకిచేస్తున్న తనభూమికి మగతారేటు పెరిగేట్లులేదు. యెందుకనంటే ఆ భూమి ఆ యిద్దరికీ తప్పితే అందుబాటులో లేదు. ఆ యిద్దరూ ఒక్కమాటమీద నిలిచి యిటు అప్పుతీర్చకుండానూ, అటు కొలురేటు పెరక్కుండానూ జాగ్రత్తపడుతూ వస్తున్నారు.

కనక ఆ యిద్దరిఐకమత్యమూ చెడగొట్టనంత వరకూ యేమీ లాభంలేదు. అందుకని మోసయ్య అనేక పన్నాగాలు పన్నాడు. “వారే, నిన్ను యెర్రాడు లంజా కొడుకు అన్నాడురా” అని నల్లాడికి చెప్పాడు. “నల్లాడు నిన్ను బూతులుతిట్టాడా” అని యెర్రాడికి చెప్పాడు. యింకా అదన్నాడు, యిదన్నాడు. మోసయ్య యెన్ని మోస పుమాటలు జెప్పినా ఆ యిద్దరూ తగువాడుకోలేదు. అందు వల్ల మార్గమేమిటా అని మోసయ్య తెగ ఆలోచించాడు.

అట్లా ఆలోచించగా ఆలోచించగా వొక మంచి ఆలోచనతట్టింది. వొకనాడు నల్లాడు మోసయ్యయింటికి యేదోపనిమీద వచ్చాడు. మోసయ్య అతడికి బాగా మర్యాదలూ సర్యాదలూ చేశాడు చేసి, “విన్నావా?” అన్నాడు.

“యేమిటండీ అన్నాడు” నల్లాడు.

“యేమిటేమున్నదిరా, పిచ్చాడా! యేంచెప్పాలో తోచకుండావున్నది. మొన్న యెర్రాడిచేలో గేదెలుపడి మేసినయ్యంటగదూ? ఆ గేదెలు నీవేనంట. నువ్వు నల్లగా నల్లకుక్కకిమల్లే వుంటావంట. కుక్కవుగాబట్టే వాడిచేలో గేదెల్ని తోలి మేపావంట!” అన్నాడు మోసయ్య.

నల్లాడు నల్లగా, కారుసలుపుగా ఉంటాడు. తన రంగుకి తనకే సిగుకూడాను. అట్లాంటివాడు యెప్పుడైతే తాను నల్లకుక్కకిమల్లే వున్నాడని యెర్రాడు అన్నాడని

విన్నాడో ఆపయన నల్లాడికి సరైన మండుకొచ్చింది. ఆహా, అదా సంగతీ అనుకొని వూరుకొన్నాడు.

సరే, ఆమర్నాడే యేదోపనిమీద యెర్రాడుగూడా మోసయ్యయింటికి కొచ్చాడు. అప్పుడు యెర్రాణ్ణిగూడా కూచోబెట్టి చక్కగా మర్యాదచేసి, “విన్నావా?” అన్నాడు మోసయ్య.

“యేమి” అన్నాడు యెర్రాడు.

“యేమిపేమున్నది? యెట్లాచెప్పాలో నాకు తోచడంలేదు” అని యెర్రాడిచెవిలో యేదోవూదాడు మోసయ్య.

యెర్రాడు పళ్లుబిగించి హుఁమ్మన్నాడు. తన మంత్రం పారిందిగండా అని మోసయ్య సంతోషించాడు.

వొకనాడు ముత్యాలమ్మగుడివద్ద యెర్రాడూ యింకా పదిమందిగ్రామస్తులూ కూచునివున్నారు. ఆ సమయాన నల్లాడు యెక్కడనుంచో గబగబా వచ్చి యెర్రాడి జుట్టు పట్టుకొని అటూయిటూ వూపాడు. యెర్రాడుగూడా లేచి నల్లాడిజుట్టు పట్టుకొన్నాడు. యిదంతా యేమిటా అని అక్కడివారు కొంతసేపు నోళ్లుతెరుచుకొని చూసి, తర్వాత ఆ యిద్దర్నీ విడిపించారు. సంగతేమిటని అడిగారు.

“నేను నల్లకుక్కనంట ! యీడు అంతఅందంగా యేడిశాడు గామాలు. యీడు యెర్రకుక్కగాదూ?” అని నల్లాడు యెగరోప్పుతూ దిగరోప్పుతూ చెప్పాడు.

యెర్రాడుగూడా నల్లాడు తనని యెక్కికుక్క
అన్నాడని చెప్పాడు ఆమీద ఆయిద్దరూ మళ్ళీ వాదం
పెంచుకున్నారు.

ఈ యిద్దరూ యిదివరకి చాలా అనుబొందికగా
వుండేవాళ్లు అందుచేత వూళ్లో చాలామందికి కన్నెర్రగా
వుండేది. కాబట్టి యిప్పుడు యీయిద్దరూ గుద్దులాడుకోటం
చూసి అక్కడున్న పదిమందిలోనూ తొమ్మిదిమంది చాలా
సంతోషించారు. ఒక్కడుమాత్రం సంతోషించలేదు.
ఆయన వొక ముసలాయన.

ఆ ముసలాయన, “అయితే యిప్పుడు యేంచెయ్య
మంటారా?” అని ఆ యిద్దర్నీ అడిగాడు.

“యేమీలేదు. నేను నల్లకుక్కనే; వాడు యెర్ర
కుక్కే. మరి మా యిద్దర్లో గొప్పవాడు యెవరో మీరే
తేల్చి చెప్పండి” అన్నాడు నల్లాడు.

అందు కా ముసలాయన పకాలున నవ్వి, “మీ
సంగతి ఆ త్రిమూర్తులు తెల్పాల్సిందే!” నన్నాడు.

“యెందుకని?” అని అడిగాడు నల్లాడు.

“యెందుకంటావా? త్రిమూర్తులలోనూ నలుపు
యెరుపు భేదా లున్నయ్యి. విష్ణుమూర్తి నల్లాడు. బ్రహ్మ
యెర్రాడు. శంకరుడు తెల్లాడు. అందువల్ల పోయి వాళ్ళనే
అడగండి” అన్నాడు ముసలాయన.

అంతకుముందే అక్కడికి వొక నామాలాయనా, ఒక తింగళారీ, ఒక వైదీకుడూ కూడా వచ్చారు. వారు ముసలాడు చెప్పిన చివరిమాటలు విన్నారు.

విని అందులో వైష్ణవుడు, “అయితే తాతా, త్రిమూర్తులో యెవరు గొప్ప అంటావ్?” అనడిగాడు.

“అయితే నీ వద్దేశ్యం విష్ణువు గొప్పని చెప్పమనా?” అని శైవుడు అందుకొన్నాడు.

ఆమీద వైష్ణవుడు “నావద్దేశ్యం సరే నీ వద్దేశ్య మేమిటి? శంకరుడు గొప్పాడనా?” అని యెదురుఅడిగాడు.

“ఆ, తప్పకుండా శంకరుడే గొప్పవాడు.”

“కాదు, విష్ణువే గొప్పవాడు.”

అని ఆ యిద్దరూ రెట్టించుకొంటూ వుంటే “విష్ణువు కంటే, శంకరుడికంటే గూడా బ్రహ్మ గొప్పవాడు!” అని వైదికుడన్నాడు.

యిట్లా చూస్తుండగానే ఆ వాదం ముదిరి శిగపట్ల గోత్రంవరకు వచ్చింది. యీ గలాటాలో వైష్ణవునిపంగ నామాలు కసికొద్దీ నాలికతో నాకివేశాడు శైవుడు శైవుడి అడ్డబొట్లు చెరిపేశాడు వైష్ణవుడు యీ యిద్దరూ గలిసి వైదికుణ్ణి పట్టుకుని పిలక అంకించుకొని వంగదీసి నాలుగు గుద్దులువేశారు.

అప్పుడు ఆ ముసలాడు ఆ ముగ్గుర్ని వదిలించి,
“ఆ సంగతి తేల్చుకోటానికే మన నల్లాడు, యెర్రాడు
వెళ్తున్నామగదా! వాళ్ళు వచ్చేదాకా ఆగండి” అన్నాడు.

ఆ మాట మీద అందరూ సర్దుకున్నారు.

ఆ మర్నాడే నలుపు గొప్పో యెరుపు గొప్పో
తేల్చుకొనిరావటంకోసం నల్లాడూ, యెర్రాడూ త్రిమూర్తు
అవద్దకి బయలుదేరారు.

త్రిమూర్తులు ముగ్గురు ఒకేచోట—విష్ణులోకంలో—
వున్నారు. లక్ష్మీదేవీ, సరస్వతీ, పార్వతులు ముత్రం
యెక్కడికి పోయారో యేమో అక్కడ లేరు.

మనవాళ్ళు వెళ్ళేసరికి త్రిమూర్తులు కబురు చెప్పు
కుంటూ కులాసాగా వున్నారు. మనవాళ్ళు వారిముందుకు
పోయి నమస్కారంచేసి నుంచున్నారు.

“యేంపనిమీదొచ్చారు” అని త్రిమూర్తులు అడిగి
మళ్ళీ అన్నారుగదా — “యిదుగో, వరాలు యేమన్నా
యిస్తామని వచ్చారేమో! వరాలుమాత్రం యివ్వం. యిచ్చి
యిచ్చి మా తాడుతెగింది. కనక అవిమాత్రం అడగొద్దు.”
అన్నారు.

“వరంకోసం రాలేదు స్వాముల్లారా” అని నల్లాడు
సంగతంతా చెప్పి, “నల్లాడు గొప్పో, ఎర్రాడు గొప్పో
తేల్చిచెప్పండి” అని అడిగాడు.

అది వినగానే అంతకుముందు సంతోషంగావున్న త్రిమూర్తులముఖాలు నల్లబడినయ్యి, ఒకరికొకరు దూరంగా జరిగి కూచున్నారు యెంచెప్పాలో తోచక.

అదే సమయానికి తంజురమీటుకొంటూ నారదుడు అక్కడికొచ్చాడు. నారదుడు రాగానే త్రిమూర్తులు యీ సంగతి అతనితో చెప్పి తీర్పు యివ్వమన్నారు.

నారదు డెటువంటివాడో మీరు యెరుగుదురుగా ! అసలే తగాదాలూ తంత్రాలూ పెట్టే తంపురమారి. ఆ రోజున అతడికి కలహభౌజనం యేమీ దొరకలేదు. యెట్లాగా అని ఆలోచిస్తూ యిక్కడకొచ్చేసరికి మంచి అవకాశం దొరికింది. యింకేం! తనరొట్టి విరిగి నేతిలో పడిందనుకున్నాడు. అందువల్ల యీ త్రిమూర్తులకి యెట్లా గై నాతగూపెట్టి తన ఆకలితీర్చుకోవాలని యేమన్నాడంటే-

“మహానుభావులారా! తమరు భూత, వర్తమాన భవిష్యత్తులు యెరిగిన మహాత్ములు తమకు తెలియనిది యేమున్నది? అయినా అడిగారుగాబట్టి చెప్పుతున్నాను. నావుదేశ్యంలో నల్లవాడే గొప్పవాడు! అన్నాడు.

ఆమాటకి బ్రహ్మకి తగలేసుకొచ్చింది. విష్ణువు నల్లవాడు. కనక నల్లనివాడు గొప్పవాడంటే విష్ణువు గొప్పవాడని చెప్పినట్లేగా అర్థం? యెర్రటివాడూ, సృష్టి

కర్తాఅయిన తాను యిక్కడవుండగా, వేధవ నల్లబొగ్గుకి మల్లే వుండే విష్ణువు గొప్పవాడా?

మంషిపడుతూ ఆవిధంగా అనుకొని, “ఓయీ నారదా! నువ్వుచెప్పేది సర్వాబద్ధం. నల్లాడు గొప్పఅంటే విష్ణువు గొప్పఅన్నట్లేగా? అదెట్లాగు? యీ మహావిశ్వ మంతా సృష్టించింది నేను. అట్లాంటిది నేను గొప్పగాక, విష్ణువు గొప్పవాడా?” అని బ్రహ్మ అన్నాడు.

“దాంతో విష్ణువుకి మండు కొచ్చింది.”

“యేం? నారదుడిమీదికి ఒంటికాలిమీదపోతున్నా వే? నువ్వు ఈ మహావిశ్వాన్ని సృష్టిజేస్తే, నేను నిన్ను పుట్టించాను. కనక నేనే గొప్ప” అన్నాడు విష్ణువు.

దా. మీద శంకరుడికి కోపమొచ్చింది. అంతవర దాకా అతడు తటస్తంగా వుందామనుకొన్నాడు. కాని, తన ప్రతిష్ట గంగపాలయ్యేట్లున్నది. అందువల్ల శివుడు కలగ జేసికొని, “మీయద్ధరికంటే తెలుపు నేను. అంతేగాక మీ సృష్టిని లయంచేసేది నేను. కనక నేనే గొప్ప.” అన్నాడు.

ఆ సమయానికి అక్కడికి త్రిమూర్తుల భార్యలైన లక్ష్మి, సరస్వతీ, పార్వతి వచ్చారు. సంగతంతా విన్నారు.

సరస్వతిని చూసి, విష్ణువు బ్రహ్మతో అన్నాడు గందా—“ఓ బ్రహ్మ! సరస్వతి నీ కూతురు. అట్లాంటి

కూతుర్ని నువ్వు పెళ్ళిచేసుకొన్నావు చీ, అట్లాంటి నువ్వా గొప్ప?”

అప్పుడు సరస్వతి అందుకొని “నువ్వు గొప్పా? నువ్వు గొడ్లని కాశావు. గొల్లపిల్లలో గడిపావు. సిగ్గన్నా లేదు!” అన్నది.

అందుమీద లక్ష్మిదేవి అందుకొని, “యేమిటే నోరు మహాపారేసుకొంటున్నావూ? నామొగుడు గొడ్లకాపరి అయితే నీమొగుడు ఆవు అవతారంయే తలా? యెవరూ గొప్ప యిప్పుడు? గొడ్లకాపరా? గోవా?” అని అన్నది.

“యేడిసినట్లేవున్నది మీ వాదం మా ఆయన మీ అయనకంటే చాలా గొప్పే. తలచుకుంటే మాడ్చేస్తాడు?” అన్నది పార్వతి. “సిగ్గన్నా లేదేమే సింగీ! మీ ఆయన గోప్పా? శ్మశానాల్లో తిరిగినందుకా? కల్లుతాగి నందుకా? మనుషులపుర్రెలు మెడలోవేసుకొన్నందుకా? తలనిండా మెడినిండా పాములవాడికిమళ్లే పాములు వేళ్ళాడేసుకొన్నందుకా? ఆడదాన్ని గంగని నెత్తిమీదయెక్కించు కొని మోస్తున్నందుకా?” అని పార్వతిని లక్ష్మి, సరస్వతులు రూడించి అడిగారు.

దానిమీద శివుడికి కోపంవచ్చి శూలంయెత్తాడు విష్ణువు చక్రం యెత్తాడు. బ్రహ్మ గోచీబిగించాడు.

యిదంతా చూసి నారదుడికి భయమేసింది. యెందుకంటే త్రిమూర్తులుకలహిస్తే యింకా లోకాలేమివుంటాయి?

అందువల్ల త్రిమూర్తుల్నిముగ్గుర్ని ఆగమని అడ్డువచ్చి ఆపి నారదుడు ఏమన్నాడంటే - “మహాత్ములారా! యిది మీకు తగదు దీనికంతకూ కారణం వేరే వున్నది. అదేమిటంటే మోసయ్యఅనే మోసభూస్వామి భూలోకంలో వున్నాడు. వాడికి యీ యిద్దరూ కొంతడబ్బు యివ్వాలి. బీదవాళ్ళవటంవల్ల యివ్వటంలేదు. అంతేగాక ఆమోసయ్య భూమిని యీ యిద్దరూ కొలుకిచేస్తున్నారు. కాని యెక్కువ కొలుమాత్రం యిచ్చేటట్లులేరు. అందువల్ల వీరిఐకమత్యం చెడగొట్టి, వీరిలోవీరికి పౌరుషాలు పుట్టించితే తనకు లాభసాటిగా వుంటుందని మోసయ్య యీ యిద్దరికీ నలుపు తెలుపు అనే రంగుభేదంమీద తగువు బెట్టాడు. యింకేం! యీ యిద్దరూ వాదులాడుకొని మీ దగ్గర కొచ్చారు. యీ సంగతంతా మీరు మీ దివ్యదృష్టితో చూసి, వారిపోట్లాట ఆపేదిపోయి, మీరు మీ శక్తినే మరచిపోయి మామూలుమనుష్యులకిమల్లే గుద్దులాటకి దిగారు. యిదిపనికిరాదు. తలలుబోడివైతే తలపులు బోడివౌతయ్యా. రంగులో యేమున్నది? నిజానికి విష్ణువు నలుపే; బ్రహ్మ యెరుపే. అయితే మీ హృదయాలుగూడా ఆ రంగులో వున్నయ్యా? యిక్కడ హృదయం ప్రధానంగాని, శరీరపు

రంగు ప్రధానంగాదు. బుద్ధి ప్రధానంగాని, అందం ప్రధానంగాదు. కోకిల నలుపే; కాని దాని కంఠం యెంత తియ్యగా వుంటుంది?" అని చెప్పి నారదుడు నల్లాశివైపూ, యెర్రాశివైపూ తిరిగి—

“యిదిగోనయ్యా, యిప్పుడు ఆర్థమైనవా మీకు? రంగు గులాబీరంగువున్నా, గుఱం కోతిదైతే యేంప్రయోజనం? అందువల్ల యిక యీ విషయంమీద తగువాడకండి. మోసయ్య మోసం గ్రహించి బ్రతకండి” అన్నాడు.

సరే బాబూ అని నల్లాడూ, యెర్రాడూ నారదుడికి నమస్కరించి, త్రిమూర్తులకిగూడా దణ్ణంపెట్టి యిండ్లకి బైలుదేరారు వెళ్ళుతూవెళ్ళుతూ ఆ యిద్దరూ వొక చిన్న వుపాయం ఆలోచించుకొని, సరాసరి మోసయ్యయింటికి వెళ్ళారు.

మోసయ్య ఆ యిద్దరికీ యెంతో ఆస్వాదంగా మర్యాదచేసి, “మీరు త్రిమూర్తులనద్ద కెళ్లారట. మీయిద్దర్లో యెవరుగొప్పా అని చెప్పారు?” అని అడిగాడు. యెందుకంటే దోవలో వచ్చేప్పుడు యీయిద్దరూ వొకవేళ రాజీ పడివుంటే, యీమాటతో మళ్ళీ వాళ్లు నే గొప్పంటే నే గొప్పని కలహించుకొంటారని మోసయ్య అనుకున్నాడు.

అందుకు వా రేమన్నారంటే—“నీకంటే మేమిద్దరమూ గొప్పేనని త్రిమూర్తులు చెప్పారు. యెందుకనంటే

మేము నల్లకుక్కా, యెర్రకుక్కా అయితే నువ్వు జిత్తుల
మారినక్కవి. నక్కనివేటాడేది కుక్కలే. అందువల్ల
నక్కవైన నీకంటే కుక్కలమైన మేమే గొప్ప!”
అన్నారు ఒక్కమాటగా.

దాంతో మోసయ్యగుండెలో కొండరాయి పడింది.
తనమోసం గ్రహించారని తెల్సికొన్నాడు. తెలిసికొని,
“వారే, అయ్యిందేమో అయిపోయింది. మరి నా డబ్బు
సంగతి?” అని అడిగాడు.

‘మాతాతలు స్వర్గలోకంలో మాకు కనపడి నిన్ను
రమ్మన్నారు. మేము నీకుయివ్వాలి నరుణం తీర్చేస్తారట!
పోయి తెచ్చుకో’ అని ఆ యిద్దరూ అన్నారు.

“మరి రెండుసంవత్సరాలనుంచి యివ్వాలి నమిగతా
గింజలమాటేమిటి?” అని అడిగాడు మోసయ్య.

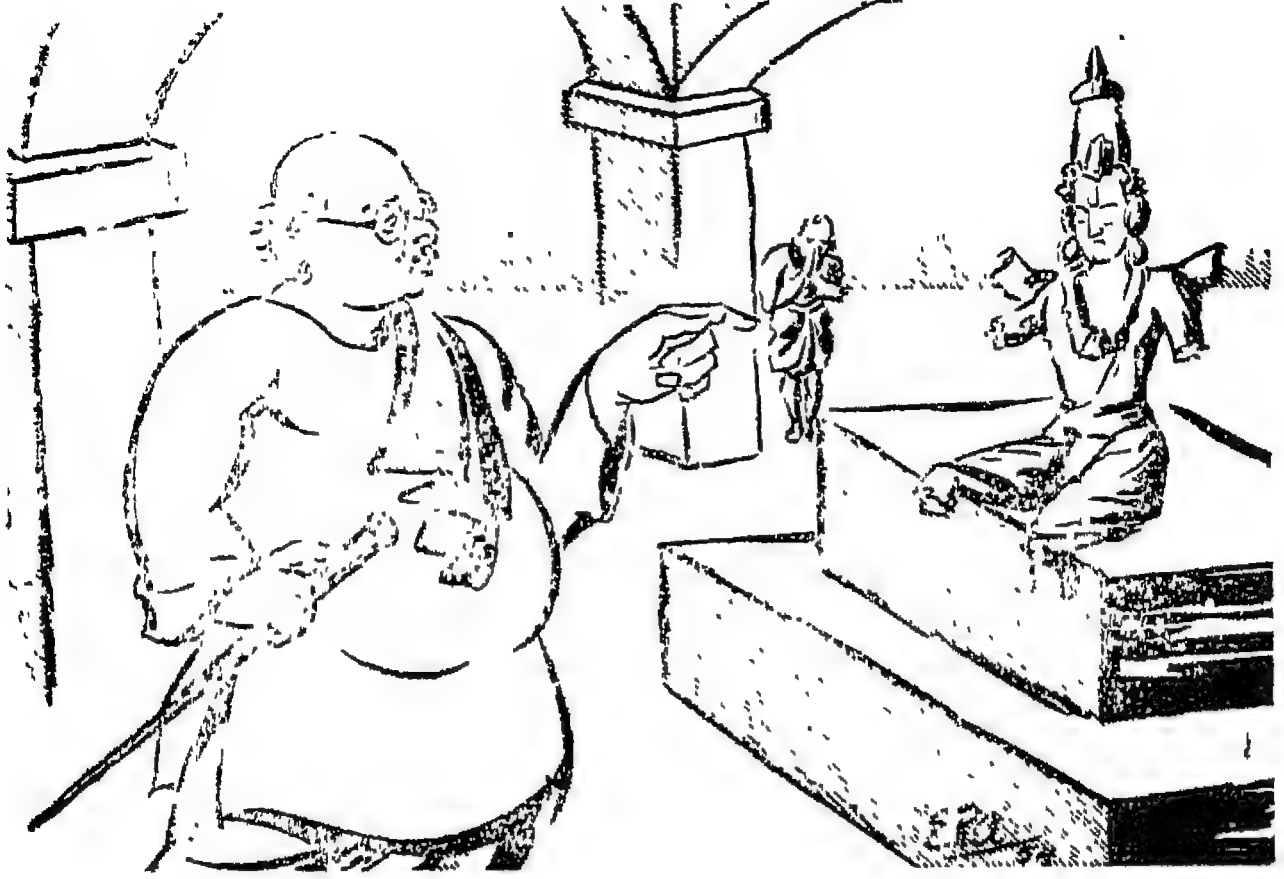
“అసలు భూమి నీకువుండేది వొకటి చూసుకో
ముందు.” అన్నారు ఆ యిద్దరూ.

“యెందుకనీ?” అన్నాడు మోసయ్య.

“మాబోటి గొప్పవారికిందే భూమివుండాలిగాని
నీబోటి మోసగాళ్ళకింద గాదు.” అన్నా రిద్దరూ.

దాంతో మోసయ్య నోరు వెళ్ళబెట్టాడు.

సామంత్రం దేముల్కు (సామంత్రం అవ్వచెప్పిన కథ.)

నేను ఆహారంతా తిరిగి సాయంత్రం అయ్యేసరికి
అవ్వయింటికొచ్చి, యిస్సరంటూ కూచుని, “దేముడికి
గూడా జాలిలేదుగదా అవ్వా!” అన్నాను.

“అదేమిటి నాయనా?” అనడిగింది అవ్వ.

“ఆ, యేమీలేదు. దేశంలో యింతమంది నిరు
పేదలు వుంటే ప్రభుత్వం దయచూపకపోతేమానె, దేము
డన్నా దయతలచగూడదా!” అన్నాను.

“హోరి నా పిచ్చివ నుమడా ! యికాలంలో కొత్త రకందేముళ్లు వున్నారు. పాతదేముళ్ళకంటే వీళ్ళే శక్తి గలాళ్ళు. మరి మన పిచ్చిజనం యేదేముళ్ళకీ మొక్కు తున్నారో!” అన్న దత్త.

“అవ్వా, నువ్వుచెప్పేది విచిత్రంగావున్నదే! అదే మిటో కాస్త వివరంగా చెప్పాలినుమా!” అన్నాను.

“అట్లాగే. ఆనక్కవొకకథ చెబుతాను. అదివింటే నీకు అంతా అర్థమవుతుంది.” అన్నది అవ్వ.

ఆరాత్రికి అందరూ చేరినాక, వినమంటూ అవ్వ తన కథ ప్రారంభించింది :

నాయనా, కొంతకాలంక్రింసట వొకవూళ్ళో కుటిలయ్య అనే వొకభూస్వామి, లోకయ్య అనే నామాన్య రైతూ పుండేవాళ్లు. వుంటే యేంజరిగిందంటే కుటిలయ్య తనకి యెంత గొప్పఅస్తి వున్నప్పటికీ—మహాభక్తుడు. దినానికివుండే యిరవై నాలుగంటల్లోనూ ఆతడు దేముణ్ణి తలుచుకోని నిమిషం వుండేదిగాదు. యెప్పుడూదై వస్మరణే. సంవత్సరంపొడుగుతా హరికథా యేదోవొకటి చెప్పి స్తుండేవాడు. లేదా, పురాణకాలక్షేపం చేయించేవాడు.

ఇక లోకయ్యగూడా భక్తుడేనని చెప్పాలి. పగలంతా చాకిరీచేసినా బద్ధకంతో నడుంవాల్చుకుండా కుటిలయ్య చెప్పించేహరికథకో, పురాణ కాలక్షేపానికో

వెళ్ళేవాడు. భగవంతుణ్ణి తలచుకొందే నిద్రపోయేవాడు గాదు; హరేరామ హరేరామ అనందే నిద్రలేచేవాడుగాదు.

సరే, అట్లావుంటే యేంజరిగిందంటే - కుటిలయ్య పెద్దభూస్వామి అని చెప్పానుగదూ! అంత పెద్దభూస్వామి అవటంవల్ల ఆ వూరివాళ్లకి చాలా గొప్పగా వుండేది. పొడుగుూరివాళ్లతో యెవరితోనన్నా వాదంవస్తే 'మావూళ్లొ చూడండి, మీవూళ్లొ ఫలానా భూస్వామివంటే మావూళ్లొ భూస్వామి కుటిలయ్యకి పెద్దమేజా, పెద్ద ఆస్తివున్నయ్య. ఆఖరికి మీభూస్వామివంటే మాభూస్వామి అజానుబా హుడుగూడాను.' అని ఆవూరివాళ్లు గొప్పగా చెప్పుకొనే వాళ్లు. యిక కుటిలయ్యచుట్టాలంగతి చెప్పనే అక్కరేదు. యే మాటలసందర్భానో 'కుటిలయ్య మా అమ్మమ్మ పెదబావమనుమడే' ననో, "మా చినతాతవదినల్లుడు" అనో ఆ చుట్టాలు చెప్పకుండా వదిలిపెట్టేవాళ్లు గాదు.

చుట్టామూ, మహాభక్తుడూ, పెద్దభూస్వామీ అవటం వల్ల చాలామంది కుటిలయ్యచుట్టాలు వడ్డి యేమీ లేకుండా తమడబ్బుని అతనివద్ద దాచుకునేవాళ్లు. ఆ డబ్బుని వూరి కేనే వుంచటమెందుకని నూటికి రెండురూపాయలవడ్డికి తక్కువగాకుండా కుటిలయ్య యెవరికైనా అప్పుగాయిచ్చు కొనేవాడు.

సరే. యిక లోకయ్యసంగతి : లోకయ్యగూడా భక్తుడేనని చెప్పానుగా. కాని, బీదవాడు. అతనిదగ్గర బంధువులకిగూడా ఫలానాలోకయ్య మాచుట్టమని చెప్పుకోటానికి సిగ్గుగా లజ్జగా వుండేది. అందువల్ల లోకయ్యపేరు చెప్పకొన్నవాడేలేడు.

సరే తరవాత యే జరిగిందంటే—లోకయ్య శరీరకష్టమీద మూడువేల రూపాయలు సంపాదించాడు. ఆ డబ్బుని యెవరికన్నా వడ్డీకిద్దామంటే అతనికి భయం వేసింది. యేమో, వెధవలోకం, వెధవకాలం! యీకాలంలో యెవర్నీ నమ్మటానికి వీలేకుండా వున్నది. ప్రతివాడూ పైకిబాగానే కనపడతాడు; లోపలమాత్రం విషం!

అందువల్ల లోకయ్య యెందుకైనా మంచిదని ఆ డబ్బుని తీసికెళ్లి కుటిలయ్యవద్ద దాచుకున్నాడు.

అట్లా కొంతకాలం జరిగింది. జరగాజరగా ఆ డబ్బుయే భూమికొనటానికో దేనికో లోకయ్యకి అవుసరమయ్యింది. అయ్యి వొకనాడు కుటిలయ్యయింటి కెళ్ళి, “యేమండీ, డబ్బు అవుసరమయ్యింది. ఆ డబ్బు యిప్పించండి,” అన్నాడు లోకయ్య.

ఈమాట వినగా కుటిలయ్యకి ఆశ్చర్యమేసింది. ఆశ్చర్యమేసి, “యే డబ్బురా?” అని అడిగాడు.

“అదేనండీ, నేను మీకు దాచివుంచమని యిచ్చిన మూడువేలు!” అన్నాడు లోకయ్య.

ఈసారి కుటిలయ్యకి మరీ ఆశ్చర్యమేసింది.

“యేరా, నువ్వు నాకు మూడువేలు యిచ్చావా!” అన్నాడు.

“అదేంటి అట్లా అంటారు? నాచేతులతోనేగదండీ నేను యిచ్చిందీ!” అన్నాడు లోకయ్య.

“ఛా, యిక పూరుకోరా, యెవరన్నా నవ్విపోతారూ! నాకు యింతఅత్తి వుంటే నీ డబ్బు నాకు కావాలా?” అన్నాడు కుటిలయ్య.

“అమ్మతోడుగదండీ, నా పిల్లలమీద వొట్టు. యేవొట్టుబడితే ఆవొట్టు” అన్నాడు లోకయ్య.

“ఛా, ఛా, యిక సరిపెట్టు. దేముడుతోడు, నీడబ్బు నేనెరగకోయ్. పొరపాటున యెవరికన్నా యిచ్చి, నా కిచ్చా ననుకొన్నావేమో! బాగా ఆలోచించుకో” అన్నాడు కుటిలయ్య.

అట్లా లోకయ్య యెంతఅడిగినా లాభలేక పోయింది. ఆపర్నే దేముడా అంటూ నెత్తిమీద గుడ్డెసుకొని వచ్చినదారినే యింటికి వెళ్లాడు.

ఆమీద యేంజరిగిందంటే: లోకయ్యకి ఒక చుట్టం వున్నాడు. అతడిపేరు అవకాశయ్య.

అప్పుడు సలహాకోసం లోకయ్య వెంటనే అవకాశయ్యయింటి కెళ్ళాడు. సంగతంతా చెప్పాడు. అసలంతకుముందు యేమయ్యిందంటే : అవకాశయ్య వొక మాదిరిగా బాగా వున్నవాడే. కాని, ఒకనా డెందుకో అవసరమొచ్చి కుటిలయ్యయింటికెళ్లి పదివేలరూపాయలు అప్పిమ్మని అడిగాడు. అవకాశయ్య కలవాడేనన్న నమ్మకంతో కుటిలయ్య పదివేలూ యిచ్చి నోటురాయించి పంపమన్నాడు.

కాని, అప్పట్నుంచి అవకాశయ్య ఆ నోటురాయించి పంపనేరేదు కుటిలయ్య అడిగితే, “యెందుకండి యీ భాగ్యానికి నోటూ? నే నెప్పుడూ వేలిమద్రవెయ్యలేదు. అసలు, పదిరోజుల్లో యిచ్చేస్తాగా!” అంటూవచ్చాడు.

కాని, సందుజిక్కితే అడబ్బుమాత్రం యెట్లాగోట్లా మింగివెయ్యాలని అవకాశయ్య కాచుకొనికూచున్నాడు. అయినా, నమ్మకద్రోహం చెయ్యటానికిమాత్రం ప్రాణం ఒప్పటంలేదు. కాని, యెప్పుడైతే లోకయ్యని చెసిన మోసం విన్నాడో, అప్పుడిక మోసగాణ్ణిమోసగించటంలో తప్పు లేదనుకొన్నాడు.

అనుకొని యేమన్నాడంటే-“యిదుగో లోకయ్య నువ్వేమీ భయపడమాక. నాదగ్గిర కుటిలయ్య అడబ్బు పదివేలున్నది. వాడు నిన్ను మోసంజేశాడు గాబట్టి యిక

నేను ఆ పదివేలూ యివ్వను. ఆ డబ్బులో మూడువేలూ నీ కిస్తాను. అయితే వొక్కమాట. వాడు దావా వెయ్య వచ్చు. దావాలో నేను గెలిస్తేమాత్రమే యిస్తాను.

“నా కా డబ్బు వద్దనేవద్దు నాడబ్బే నాకు గావాలి.” అన్నాడు లోకయ్య.

కొంతకాలానికి లోకయ్య కుటిలయ్యమీద దావా వెయ్యటానికి సాక్షులెవరన్నా దొరుకుతారేమోనని ప్రయత్నించాడు. నిజానికి ఆనాడు తాను డబ్బుయిచ్చేప్పుడు కరణం, మున్నబులు కుటిలయ్యదగ్గరే వున్నారు. కాని, సాక్ష్యానికి రమ్మంటే వారు రామన్నారు. దొరగసాక్ష్యం తీసుకెళ్ళటానికి లోకయ్యకి యిష్టంలేదు. నిజానికి అవకాశయ్య తాను సాక్ష్యం చెప్పుతానన్నాడుగూడాను. అయినా వద్దన్నాడు లోకయ్య.

యిక తనకు దిక్కెవ్వరని లోకయ్య వొకనాడు వొక పురాణస్పంతులుతో చెప్పకొన్నాడు.

అంటే అప్పుడు ఆ పంతులు యే యన్నాడంటే—
“వారే పిచ్చివాడా! దిక్కులేనివాడికి దేముడేదిక్కురా!” అన్నాడు.

సరేనని లోకయ్య వొకనాడు దేముడికి కొబ్బరి కాయగొట్టి దణ్ణంపెట్టి, కుటిలయ్యమీద కోర్టులో దావా పడేశాడు. కుటిలయ్యకూడా—భాగా వున్నవాడు గాబట్టి—

దేముడికి పదికొబ్బరికాయలు గొట్టి అవకాశయ్యమీద కోర్టులో దావా వేశాడు. యిందులో వొక్క అవకాశయ్య మాత్రం యేదేముడికి మొక్కుకోలేదు.

సరే, కొన్ని సంవత్సరాలపాటు కోర్టు ట్రా వాయి దాలకి తిరిగినాక, బోలెడంత బుబ్బులు రుచ్చి అయినాక తీర్పులు యిచ్చారు న్యాయమూర్తులు.

కుటిలయ్య వేసినదావాలో అవకాశయ్య గెల్చాడు. లోకయ్య వేసినదావాలో కుటిలయ్య గెల్చాడు.

అప్పుడు కుటిలయ్యకి దేముడుమీద చాలా కోప మొచ్చింది. “ను మహాభక్తుడయ్యో, నిత్యమూ దైవనామ స్మరణ చేస్తాడయ్యో! అట్లాంటిది. దేముడు తనకి అన్యాయంచేస్తాడూ !

అని అనుకొని దేముడిదగ్గర కెళ్ళి నిగ్గదీసి అడగటం కోసం ఆమర్నాడు కుటిలయ్య దేముడి వద్దకు బయలుదేరి వెళ్ళాడు.

అక్కడికి వెళ్ళి చూస్తే దేముడికి కాళ్ళుచేతులూ లేవు, వొట్టి మొండెంమాత్రం వున్నది.

అప్పుడు కుటిలయ్య “యేమండి, యేపొద్దూ మిమ్మల్ని నమ్మకొనివున్నానుగందా? నన్ను యింత పచి మోసంజెయ్యటం మీకు న్యాయమేనా?” అని దణ్ణం కూడా పెట్టకుండా అడిగాడు.

“భక్తుడా! శాంతించు. సంగతేమిటో చెప్పు” అన్నాడు దేముడు.

దానిమీద కుటిలయ్య కోపమంతా దిగమింగుకొని, జరిగినసంగతంతా చెప్పాడు.

“అయితే నువ్వు గట్టిగా నాకే మొక్కినావా?” అనడిగాడు దేముడు.

“ఆ, గట్టిగా మీకే!” నన్నాడు కుటిలయ్య.

అయితే యిటు జూడు. నా అవతారం చూడు! నువ్వు చాలా పొరపాటు చేశావు! కాళ్ళూచేతులూలేని పాత దేముడికి మొక్కావు. మీ భూలోకంలోకొత్తరకందేముళ్లు వెలిశారు. వాళ్ళు వెలిసినప్పట్నుంచి నాబోటి పాత దేముళ్ళపని యమలోకంగావున్నది. మాకు మొక్కేవాళ్లే తక్కువ. ఆ మొక్కేవాళ్ళయినా బీదవాళ్ళు. యేదో రెండు పువ్వులు అక్కడపెట్టి మొక్కుతున్నారు. మేము పువ్వులు తింటామా? మాకు తిండిలేక నానాబాధాపడుతున్నాం. నాకు యీమధ్య కుష్టురోగమొచ్చింది. చూసే దిక్కేనా లేనిపోయారు. అన్నం ఎదురు ఆకలి వహిస్తోంది. భార్య నన్ను విడిచిపోయింది. యెవళ్లూ నగలు మొక్కటం లేదు. ధనరాసులు లేనేలేవు. యిక నెత్తిమీద బొచ్చు మాత్రం తేరగావున్నదని ప్రతివాడూ ఆబొచ్చుని మొక్కుకొంటున్నాడు. దేముళ్ళం బొచ్చు తిని బతుకుతామా?

అందుకని నా భార్య నన్ను వదిలేసిపోయింది. నేను వొక్కజ్జి. యేడాది కొకసారి యే నీలాంటిభక్తుడో వొక కొబ్బరికాయ కొడితే అది తిని బతుకుతున్నాను. చూసే దిక్కు లేదు. పలికేదిక్కు లేదు. యిదివరకి మ.కు యిచ్చే కానుకలన్నీ మీ నరులు భూలోకంలో వెలిసిన కొత్తరకందేముళ్ళకే యిస్తున్నారు. అట్లాంటిది, కుష్టు రోగిని నమ్ముకుంటే నీ కేసు గెలుస్తుందా?" అన్నాడు దేముడు.

“అయితే తమరు కొత్తరకందేముళ్ళన్నారే వాళ్ళెవళ్ళో చెప్పుతారా స్వామీ?” అని అడిగాడు కుటిలయ్య.

“భక్తుడా! ఆ దేముళ్ళని నువ్వు యెరగనేయెరగవా! తప్పకుండా యెరిగేవుంటావు. కాని, ఆ దేముళ్ళకి కానుకలు చాలాయెక్కువగా యివ్వాలిగాబట్టి, నాకైతే పది కొబ్బరికాయల్తో సరిపోతుందిగాబట్టి, నువ్వునాకు మొక్కుకొనివుంటావు. సరే, యేదైతేయేంలే; చెప్పేది విను. భూలోకంలో లంచాలదేముడు అనే వొక గొప్పదేముడు వున్నాడు. అతనికి లోబడి యింకా చిల్లరమల్లర దేముళ్లు శానామంది వున్నారు. పర్మిట్లదేముడు, లై సెన్సులదేముడు, మంత్రిపదవీ అనుగ్రహదేముడు — యిట్లా సవాలక్షమంది బుల్లిబుల్లిదేముళ్ళు వున్నారు. అయితే వీళ్ళందరికంటే లంచాలదేముడే సర్వశక్తిమంతుడు. ముందు లంచాల

దేముడికి బాగా మొక్కుండే యీ చిన్నిచిన్నిదేముళ్ళు పలకరు. అయితే యీ లంచాలదేముడు వొక కొత్తరకం. యింత ముడుపుచెల్లిస్తేగాని నువ్వనుకొన్నది జరగదు అని ఖచ్చితంగా మోహమాటంలేకుండా చెప్పేస్తాడు. మేముగాదు మీరిచ్చిన పువ్వు పడకో పుచ్చుకొని మీరు కోరిందల్లా చెయ్యటానికి! తెల్సిందా? అందువల్ల నువ్వు ఆ లంచాలదేముడికి మొక్కుకుంటేనే నీ పనులన్నీ సక్రమంగా జరుగుతయ్యి. అంతేగాని, నాబోటి కాళ్ళూ చేతులు లేని కుంటదేముళ్ళకి మొక్కితే యీకాలంలో పనులు జరగవు. యికనన్నా ఆపని చెయ్యి. అసలు యీ దేముళ్ళని భూలోం లో వెలిపింపచేసిందిగూడా మీబోటి ధనికులేలే!” అన్నాడు దేముడు.

ఆపర్మే కుటిలయ్య యేమన్నాడంటే....“సరే, జరిగిందేమో జరిగిపోయింది. నేను పైకోర్టుకి అప్పీలు చేసుకొంటాను. ఆ కోర్టులోనన్నా నేను గెలిచేట్లుచెయ్యండి స్వామీ!” అన్నాడు.

“హోరి పిచ్చివాడా! నీకు చెప్పనేచెప్పితినే. నావల్ల యేమీ గాదని; యింకా యెందుకు ఆడుగుతావు? నీ పని గావాలంటే పోయి లంచాలదేముడికి మొక్కుకోఅన్నాడు.” దేముడు.

“అట్లాగాదు. మీరు వరం యివ్వకపోతే మీవద్దే నా తల బద్దలుకొట్టుకొని చస్తాను” అన్నాడు కుటిలయ్య.

“భక్తుడా! ఆపనిమాత్రం చెయ్యమోక! యెందుకంటే నువ్వు చచ్చిపోతే, నిన్ను తీసికెళ్ళి పారేసేదిక్కుగూడా లేదు. నేను కాలూ చెయ్యాలేని కరామొండినని చూస్తున్నావుగా!” అన్నాడు దేముడు.

యింతలో అక్కడికి లోకయ్యగూడా వచ్చాడు. యిది మీకు తగునా అని దేముణ్ణి అడిగాడు.

దేముడు తనసంగతంతా చెప్పాడు. పోయి భూలోకంలోని లంచాలదేముడికి మొక్కుకోమన్నాడు దేముడు.

యికలాభంలేదని కుటిలయ్య లేచి వెళ్ళబోతూంటే “యిదిగో కొన్ని సంవత్సరాల మట్టి పస్తుంటున్నాను. యేమన్నా కాస్తడబ్బుయిచ్చిపో, భక్తుడా! యెవరిచేతనన్నా ఇంత తిండి తెప్పించుకుంటాను.” అన్నాడు దేముడు.

అప్పుడు కుటిలయ్య యేమన్నాడంటే-“నీకా? నీకు గుడ్డిగవ్వకూడా ఇవ్వను, ఇదివరకి ఇచ్చిందేచాలు. మాకు లంచాలదేముడుండగా ఇంకా మధ్యలో నీపీడగూడా యెందుకు నాకు?” అని తూస్కరించి వెళ్లిపోయాడు.

కాని, లోకయ్యమాత్రం తనవద్ద బత్తెబ్బరులకి తెచ్చుకొన్న చిల్లరడబ్బులంటే అవి దేముడికి యిచ్చి, ఓదణంపెట్టి వెళ్లిపోయాడు.

అని చెప్పి “బ్రహ్మడు తెలిసిందా నాయనా, కొత్త దేముళ్లంజే” అని అవ్వ నడుంబాల్చింది.

అందుకనే గామాలు కొత్తదేముళ్ళ పోటీకి నిలవ లేక పాతదేముళ్లకునై వేద్యాలులేక, గురులన్నీ పాడుబడి పోతున్నా” యన్నాడు నాప్రక్కనున్న ఓరై తు ఆవులిస్తూ.

కు మ తి : ను మ తి

(పదకొండోనాటిరాత్రి అవ్వచెప్పిన కథ.)

అవ్వ గొంతుసవరించుకొని, కథ మొదలు పెడు తున్నానన్నట్లు, ‘ఆఁ’ అన్నది. అందరూ గవ్చివ్గావూరు కొన్నారు.

అవ్వ కథ ప్రారంభించింది; నేను వూఁ కొట్టు తున్నాను:

నాయనా, చాలాకాలంక్రిందట, వెనక యెప్పుడో సుమతీ, కుమతీ అని యిద్దరు స్నేహితులు వుండేవాళ్లు, ఆ యిద్దరూ వొకేనాడు వొకేవేళలో, పేదకుటుంబాల్లో పుట్టారు.

వారి తల్లిదండ్రాజులు యేంత భీదవాళ్లయినప్పటికీ వారినీ, వారితోపాటు తక్కినపిల్లల్నీ గారాబంగా సాకుతూ వచ్చారు. సరే, కాళ్ళం జరగ్గా జరగ్గా ఆ యిద్దరూ పెరిగి పెద్దవాళ్లయ్యారు; పెళ్ళీడు కొచ్చారు.

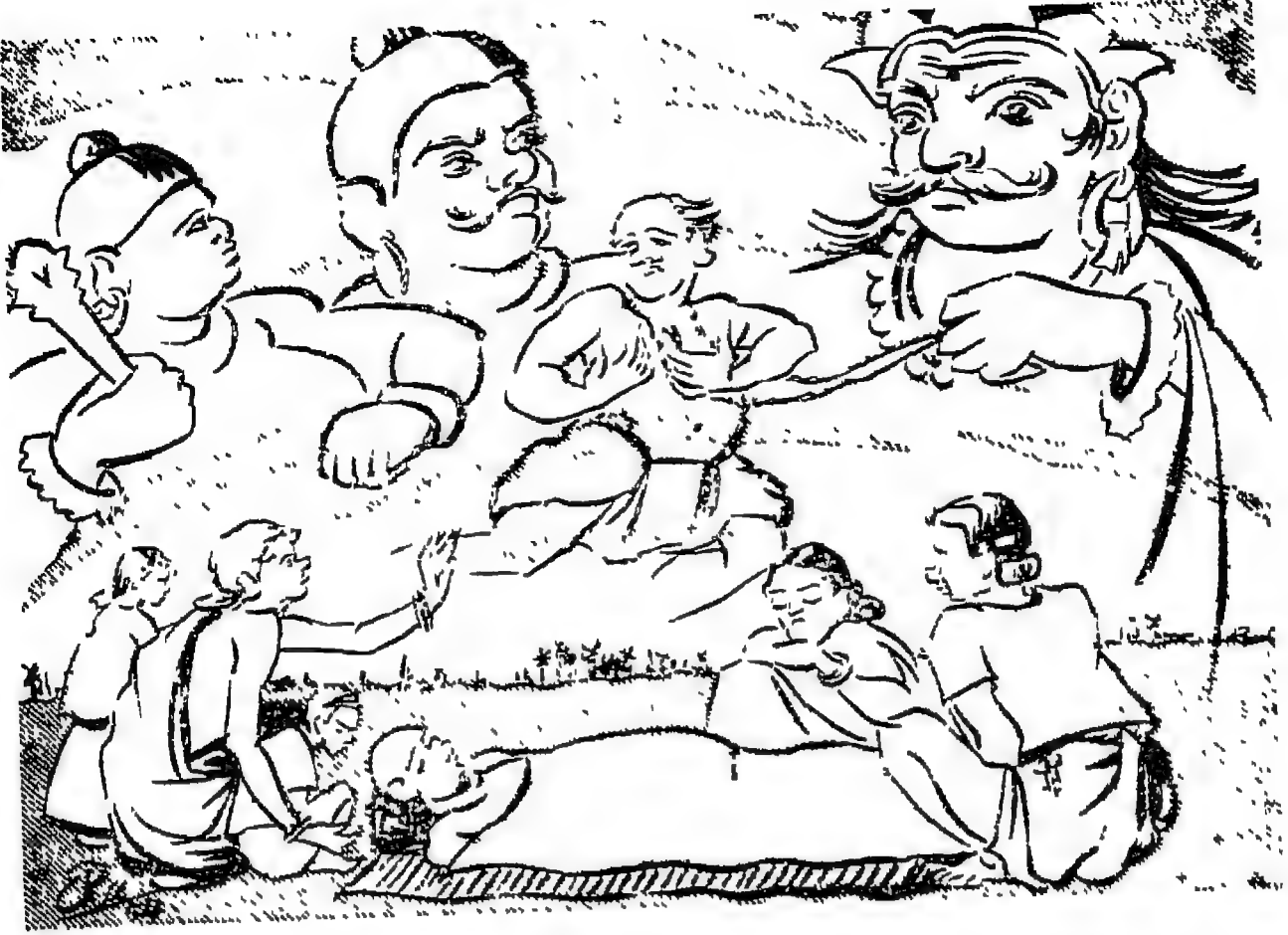
అయితే పెళ్లిళ్లంటే మాటలా మరి! కట్నాలు, కానుకలు, తీరికలు పేరికలు—అన్నిటికీమించి ఆస్తిపాస్తి—యెన్నో గావాలాయె. మరి మనవాళ్లకు చిల్లిగవ్వంత ఆస్తి గూడా లేదు; రెక్కలమీద జతికేరకం. అయినా యెట్లా గైతేయే, నానాతిప్పలూపడి వారితల్లిదండ్రులు ఆ యిద్దరికీ పెళ్ళిళ్లుచేసి ‘హమ్మయ్యా’ అనుకొన్నారు.

సరే, అప్పు యేంజరిగిందంటే— “యేరుబడితే మేలురా, కూడివుంటేప్రోరురా” అన్నట్లు, ఆ యిద్దరూ తమ తమభార్యల్తో యే రింబి కాపురంపెట్టారు యెవరిమానాశ వారు బతుకుతున్నారు.

అయితే మరి సంసారమంటూ వొకటియేర్పడినాక పొట్టకోసరం సంపాదించాలిగా? అందుకని సుమతి యేదో యింత రెక్కలకష్టం చేసుకొని బతుకుతున్నాడు. మరి కుమతి అట్లాగాక వ్యాపారంసాగించాడు. అందులో లాభ మొచ్చింది. యిం పెద్దవ్యాపారం చేశాడు. అందులోనూ లాభమే. యిట్లాకాకుమతి పట్టుకున్నదల్లా బంగారం ముప్పు

తున్నది. సుమతి యెంత చాకిరిచేసినా పొట్టకికూడా సరి పోవటంలేదు.

అందువల్ల వొకనాడు సుమతిభార్యతనపెనిమిటితో అన్నదిగండా—“యిదుగో చూడండీ, మీరెంత చేసినా మన పొట్టలన్నా సరిగ్గా నిండటంలేదయ్యే. దానికితోడు యింటి నిండా పిల్లలయ్యే కనక నామాట విని, పోయి మీ స్నేహితుడు కుమతిని కాస్త సాయంచెయ్యమని అడిగండి.” అన్నది.

నిజమే మరి. సుమతీ కుమతులు యిద్దరూ చిన్న నాటినుండి మంచి స్నేహితులయ్యే. సుమతి నోరుతెరచి అడగాలేగాని కుమతి కాదనంటాడా!

కాని-స్నేహితుడై తే అవ్వచ్చుగాక - దేబిరించటం సుమతికి యిష్టంలేదు. అయినా మరి తప్పేదేమున్నది.

అందుకని సుమతి వొకనాడు తనస్నేహితుడైన కుమతియింటి కెళ్ళాడు. స్నేహితుణ్ణి చూడగానే కుమతి యెంతో సంతోషించాడు. క్షేమసమాచారాలు అడిగాడు. వచ్చినపనేమిటన్నాడు. సుమతి సంగతంతా చెప్పాడు. యేదన్నా సహాయంచెయ్యమని అడిగాడు.

అప్పుడు కుమతి యేమన్నాడంటే—“పిచ్చివాడా, నే నేం సహాయం చెయ్యగలను? నాదగ్గిర యేమున్నది? అంతగా అడిగివున్నట్టి, కావాల్సిన స్నేహి ఓడివిగాబట్టి వొకమాట చెపుతున్నా విను. నూటికి మూడురూపాయల వడ్డీకాడికి నాలుగోందలరూపాయలు అప్పుయిస్తాను. అవితీసికెళ్ళి యేరన్నా బేరంచెయ్యి. అంతకంటే నే నేమీ సహాయం చెయ్యలేను. అడిగినవాడికల్లా లేదనకుండా ఆ సహాయం చేస్తూనేవున్నాను” అన్నాడు కుమతి.

అప్పుచెయ్యటమంటే యేమిటో, బేరం అంటే యేమిటో సుమతికి బాగా తెలుసు అందువల్ల రుణం తన కక్కరలేదనిచెప్పి, యెంతో డబ్బు సంపాదించినా యేమీ లేదని అబద్ధమాడిన స్నేహితుడ్ని రోతగించుకుంటూ సుమతి యింటికి చక్కావెళ్ళాడు.

సరే, నువ్వు తి అట్లాగే శరీరకష్టమీద బతుకు తున్నాడు. కుమతి యిట్లాగే వద్దీలకిచ్చి, వ్యాపారంలో కిందది మీదూ, మీదుది కిందూ చేసి, లక్షల అస్త్రీ సంపాదించుతున్నాడు.

అట్లాగే కాలం జరిగిపోతావున్నది. యిద్దరూ ముసలివాళ్ళయ్యారు. ఇంతలో యిద్దరికీ జీవితం అబద్ధమై రోజు వచ్చింది.

వొకనాడు యిద్దరికీ కలరా తగిలింది. యముడు తన భటుల్లో వచ్చి వారి యిళ్ళకుండు వున్న కొబ్బరిచెట్ల మీద కూచుని, తన పాశాలు వారి ప్రాణాలకేసి లాగు తున్నాడు. యిద్దరి భార్యలూ, పిల్లలూ గోడుగోడుమని గోలకెత్తుతున్నారు.

కుమతి తాను చచ్చిపోయేది భాయమని తెలిసి నప్పటికీ తన ఖజానాపెట్టి తాళంచెవులు మాత్రం తనబొడ్డోనే పెట్టుకొనివున్నాడు; యెవరికీ యివ్వలేదు. యినంతా చూసి కుమతి పెద్దకొడుకు తన తండ్రికి స్పృహతప్పగానే తండ్రి మీద పడి యేడ్చినట్లు తంతుజేసి, అందరూ యేడ్పులో మునిగివుండగా, మెల్లగా ఆ తాళంచెవులు లాగి వేశాడు. యేప్పుడైతే తాళంచెవుల్ని పెద్దకొడుకు లాగి వేశాడో, యముడు చప్పున కుమతి ప్రాణాలు కొబ్బరిచెట్టుమీదికి లాగి వేశాడు. ఆ తాళంచెవులు మరొక రచేతుల్లో పోయే

వరకూ యముడు కుమతిప్రాణాలు యెంతలాగినా రాలేదు. యెందుకంటే - ఆ తాళంచెవుల్లోనే కుమతి ఆయువుపట్టు వున్నది.

అప్పుడు యముడు కుమతిజీవుణ్ణి యీడ్చుకొని వెళ్ళబోతుండగా, ఆజీవుడు యెట్లావున్నాడు? తానుయెంతో ఆస్తి, డబ్బూ సంపాదించాడు. తనకి యెంతోమంది పిల్లా మేకా, నుట్టాలు పక్కాలు వున్నారు. ఆ డబ్బుమీదా, వారి మీదా యికా అతడికి ప్రేమవదలేదు.

అందువల్ల ఆ జీవుడు యేమన్నాడంటే - “అయ్యా యముడుగారూ! నన్ను వొక్కసారి యింటికిపోనియ్యండి మళ్ళీ వస్తాను” అని బ్రతిమాలాడు.

యముడికి యీ సంగతంతా తెలుసు. ఇతణ్ణి యింటికి పోనిస్తే, తాళంచెవులు వెతికిపట్టుకుంటాడనీ, అప్పుడు ఇతడి ప్రాణాలు లాగివెయ్యటం చాలా కష్టమనీ, అంతేగాక కుమతిజీవితకాలం చెల్లపో . . . నీ, ఇక ఇట్లాంటివాళ్ళని ఘామ్మీదవుంచటం మంచిదిగాదనీ యముడికి తెలుసు.

తెలిసి, యేమన్నాడో తెలుసా? “హోరిపిచ్చివాడా నీకు ఆయుర్దాయముండింది. నేను చేసేది యేమీలేదే” అన్నాడు యముడు.

“అయ్యా అయ్యా, అట్లా అనమాకండి నాకు భార్యాబిడ్డలపై ఇంకా భ్రమలు వదిలేదు, వొక్కసారి పోనియ్యండి” అన్నా డా జీవుడు.

అయితే యీలోపల ఒకసంగతి జరిగింది . అదే సమయాన మరికొంతమందికి ఆయుస్సుమూడటంవల్ల యమభటులుపోయి వారిజీవుళ్ళని లాక్కొచ్చారు. వాళ్లంతా పెద్దపెద్ద లక్షాధికారులే,

వాళ్లుగూడా మన కుమతిజీవుడికిమల్లే తమ తమ కుటుంబాలమీద ఇంకా భ్రమలు తీరలేదనీ, వొక్కసారి యింటికి పోనియ్యమనీ మొరబెట్టుకున్నారు. యముడు వాళ్ళమాటలు వినకపోయేసరికి, “నన్ను వదిలండి, డబ్బు యిస్తాను; అదుగో ఆయన్ని పట్టుకుపోండి” అని ప్రతి వాడూ యముడికి లంచం పెట్టడానికి సిద్ధమయ్యారు.

అప్పుడు యముడు కుమతిజీవుడితో - “చూశావా రోకంపోకడ! బతికుండగా వీళ్ళంతా స్నేహితులేగందా? మరి తమకాడికి వచ్చినప్పుడు యేమంటున్నారో విన్నావు గందా! ఇంకా నీకు, ఇదంతా చూసినాక ఇంటిమీదా, వూరిమీదా భ్రమలు వదిలేదా?” అన్నాడు.

“అయ్యో, ఏలా వదిల్తుందండీ” అన్నాడు కుమతి జీవుడు.

“అయితే పద, ఒక షరతు. నువ్వు బతకాలని నిజంగా ఏ కిక్కరన్నా యీభూమ్మీద కోరుకొంటూవుంటే సీ ప్రాణాలు నీకు యిచ్చేస్తాను. లేకపోతే మాట్లాడకుండా నా వెంట రావా” అన్నాడు యముడు.

సరే నన్నాడు కుమతిజీవుడు.

అప్పుడు యముడూ, కుమతీ గలసి కుమతియింటికి వెళ్ళారు. కుమతిశవం యింకా అక్కడే వున్నది.

“ముందు యెవర్నడుగుదాం?” అన్నాడు యముడు. కుమతి ఆలోచించాడు. తన కన్నతల్లి - యెనబై యేళ్ళది - వున్నది ఆవిడ “నేనన్నా చావకపోతినా మానాయనో!” అని కుమితిశవంమీదపడి వొకటే మహాయిదిగా యేడుస్తున్నది. అదిచూసి కుమతిజీవుడు ముందు తనతల్లిని అడిగితే బాగుంటుందనుకొన్నాడు. యముడితో ఆ సంగతి చెపితే యముడుగూడా సరేనన్నాడు.

ఆమీదట కుమతిజీవుడు - “అమ్మా, నేను బతకటం నీకు సంతోషమేనా?” అని అడిగాడు.

ఆ ముసలమ్మ తలెత్తిచూసింది. యేమీకనపళ్ళేదు. అయినా గొంతు గుర్తుబట్టి, “నువ్వుబతకటం నాకు మహా సంతోషంరా నాయనా” అన్నది.

“అయితే తన ఆయుస్సు నీకు పోస్తుందేమో కనుక్కో.” మన్నాడు యముడు.

“అయితే అమ్మ, నీ ఆయుస్సు నాకుపోసి, నన్ను బతికించరాదంటే అమ్మా!” అన్నాడు జీవుడు.

అది విని ముసలిమ్మ యేమన్నదంటే- “అయ్యో నాయనా! నా ఆయుస్సు నీకు మహాచక్కగా యిచ్చేదాన్ని, కాని, చూడూ” నాకు యింతమంది మనమలు, మునిమనమలు, మందీ మార్బలం పున్నావగదా, నేను చచ్చిపోతే వీళ్లంతా యేమికానురా నాయనా?” అన్నది.

వోసిముండా అనుకున్నాడు కుమతిజీవుడు.

అయితే యీసంభాషణ యితరులెవ్వరికీ వినపడలేదు.

యిక యెవర్నడగాలాఅని ఆలోచిస్తుండగా “నేను తాడుతెగిన ముండనైపోతిను, నేను ముత్తయిదుగా ముందు జచ్చినా బాగుండేదో!” అనిభోరున యేడుస్తూ కుమతి భార్య కనబడింది.

అద్దిరా అనుకున్నాడు జీవుడు. భార్యని అడిగాడు. అడిగేవరకూ యేకధారగా యేడ్చిన భార్య అడగ్గానే తన “అత్తగారుచూస్తే కూచునిలేవలేదాయె. మరి తాను లేకపోతే ఈ సరసారం గతేంగాను? ఎలాగో తనే ఆ తంటాలు పడాలి, తను పోతే ఎలా” గన్నది.

ఆ తర్వాత కుమతిజీవుడు తనకొడుకుల్నీ, కూతుళ్ళనీ, యితరబంధువుల్నీ వాళ్ళఆయుస్సులో కొంతన్నా

యిచ్చి తనని బతికించమని బ్రతిమాలాడు. వుహూఁ, యెవ్వరూ సందుబెట్టలేదు.

“చూశావా మరి? నువ్వు నిజంగా బతకాలని యెవ శ్శకీలేదు, మరి నువ్వేమో యింకా యింటిమీద గాలి వద లేదంటావుంటివి. సరే యిక పద, వెళ్దాం” అన్నాడు యముడు.

“కాదు కాదు వుండండి. యింకా కొంతమంది వున్నారు. వాళ్ళనిగూడా అడుగుదాం” అన్నాడు కుమతి జీవుడు.

సరేనన్నాడు యముడు.

ఆమీదట తాను యిదివరకి అప్పులుపెట్టినవారి దగ్గరకు వెళ్ళాడు జీవుడు. వారంతా “చచ్చాడో దుర్మార్గుడూ!” అని సంతోషించుచున్నారు. కుమతిజీవుడు అడగగానే వారంతా నానాతిట్లుతిట్టారు.

“నువ్వుచచ్చినందుకు మాకు మహాపండగవుంది. యింకా నీకు ఆయుస్సుపోసి శనిని కొనితెచ్చుకుంటామా!” అన్నారు

“యేంమరి? యికనైనా భ్రమలువదల్లేదా నీకు?” అని యముడు అడిగాడు.

“ఆహా, మనుషులమీద భ్రమవదిలిపోయింది; కాని నా డబ్బుమీదమాత్రం యింకా వదల్లేదు, అంతేగాక నా

కొక స్నేహితుడున్నాడు, మాయద్దరికి వొకసారే కలరా తగిలింది. మరి అతడు బతికుంటే అతణ్ణి అడగాలనుంది” అన్నాడు కుమతిజీవుడు.

“యెవ రా స్నేహితుడు? సుమతా? అయితే అతడు బతికేవున్నాడు. అతనికి చావులేదు” అన్నాడు యముడు.

యేర, యెందువల్ల? అతడూ నాయంటిమనిషేగా?” అన్నాడు కుమతిజీవుడు.

“కాదు, నీచావుతో అతడికి ఆయుస్సు పెరిగింది. యిక అతనికి చావులేదు” అని చెప్పాడు యముడు.

అదెట్లాగో వివరంగా చెప్పమంటే, నువ్వే చూద్దువుగాని, పదమని యముడు ఆ జీవుణ్ణి సుమతియింటికి తీసికెళ్ళాడు.

అక్కడ సుమతి తనభార్యాబిడ్డల్తోను, తనని చూడటానికివచ్చిన గ్రామప్రజల్తోనూ హాయిగా కబుర్లు చెప్పతూ పరమానందంలో వున్నాడు.

అప్పుడు కుమతిజీవుడు — “స్నేహితుడా, నీ ఆయుస్సు నాకు యిచ్చి నన్ను బతికించవా?” అని సుమతిని అడిగాడు.

అప్పుడు సుమతి యిదంతా విని, యేమన్నాడంటే- “నువ్వు నా స్నేహితుడివి మహాసంతోషంగా నా ఆయుస్సు యిస్తాను. కాని, నాఆయుస్సు నాచేతిలోలేదు.

యిదుగో యీ ప్రజలచేతుల్లో వున్నది. యెందుకంటే నేను చావసిద్ధంగావున్నప్పుడు యీ ప్రజలంతా తమ ఆయుస్సులో కొంతభాగం నాకు యిచ్చి నన్ను బతికించారు. అందువల్ల యీ ప్రజలంతా వొప్పుకొంటే అట్లాగేయిస్తాను” అన్నాడు.

అది విని కుమతిజీవుడు ఆ ప్రజల్ని అడిగాడు. అందుకు వా రేమన్నారంటే — “నువ్వు బతికుండగా మమ్మల్ని దోచుకుతిన్నావు. మేము నీచేతా నీయంటివాళ్ళ చేతా నానాబాధలుపడ్డాము. కాని, కాలం తిరిగింది. మీరంతా చచ్చిపోయారు. యిక మళ్ళీ మిమ్మల్ని బతికించటమంటే కొరివితో తలగోక్కొటమేగా” అన్నారు.

“అయితే మరి సుమతిని మీరు యెందుకు బతికించారు?” అని అడిగాడు కుమతిజీవుడు.

“యెందుకా? సుమతి నీకుమల్లే మమ్మల్ని పీల్చి పిప్పిజేయలా. పైగా, మేమంతా మాబాధలకి కారణం భగవంతుడని అనుకుంటావుంటే, భగవంతుడుగాదనీ, నీబోటిధనికులేననీ సుమతి మాకు నచ్చజెప్పాడు. మా కళ్ళు తెరిపించాడు. యెప్పుడైతేమేము కళ్ళు తెరిచామో అప్పుడే మీ హయాం చెల్లపోయింది. మేము హాయిగా వుంటున్నాం. అందువల్ల సుమతిని మేము బతికించు కున్నాం. యిక సుమతికి చావులేదు. పోయినఫౌడుగూతా,

కలియుగం వున్నంతకాలం, ప్రజలు అతనికి ఆయుష్షు పోసి బతికించుతూనేవుంటారు” అని ప్రజలు కుమతిజీవుడికి చెప్పారు.

“విన్నాపుగందా? యిక నీకు దిక్కెళ్ళవారేయి. వెళ్దాం పద” అన్నాడు యముడు.

అప్పుడు, ‘నాదొక చిన్నమనవివున్నది. వింటారా?’ అని కుమతిజీవుడు యముణ్ణి అడిగాడు

చిన్నదేగందా అని యముడు సరేనన్నాడు.

“నన్ను కొంచెం యింటికిపోనియ్యండి నా తాళం చెవులుమాత్రం తెచ్చుకొంటాను” అన్నాడు కుమతిజీవుడు.

పాపం వాటికోసరం ఆ జీవుడు యెంతకొట్టుకాడు తున్నాడోగదా అని యముడు సరేవెళ్ళిరమ్మన్నాడు.

కుమతి తాళంచెవులు తేగా, “యిక వెళ్దాం పద” అన్నాడు యముడు.

అప్పుడు, “యేమీ అనుకోమాకండి. యింకొక్క చిన్నమనవి. యినప్పెట్టెలేని తాళంచెవులు యెందుకు చెప్పండి? కొంచెం ఆ పెట్టెగూడా తెచ్చుకుంటాను. మీ భటుల్నినలుగుర్ని సాయంపంపండి.” అన్నాడు కుమతి.

మరి ఆమె ట నిజమేగా! పెట్టెవేనితాళంచెవులు యెందుకూ? అనుకొనియముడు సరేనన్నాడు అందుగూడా.

అపర్నే కుమతిజీవుడు యమభటుల్ని తీసుకొని పోయి యినప్పట్టె మోయించుకొచ్చాడు.

“మరి యిక వెళ్దాం ఆలస్యం చెయ్యమాకు.” అన్నాడు యముడు.

వెళదాం వెళదాం. చూడండి, పెట్టెలోని డబ్బంతా వూళ్ళోవాళ్ళకి అప్పయిచ్చాను. డబ్బులేనిపెట్టె యెందుకు చెప్పండి? కనక వూళ్ళోకివెళ్లి ఆడబ్బు వసూలుచేసుకొస్తాను; కొంచమాగండి యముడుగారూ!” అన్నాడు కుమతిజీవుడు.

ఆ సంగతి నిజమేగా మరి! సరేననిఓప్పుకున్నాడు యముడు. కుమతిజీవుడు కాస్సేపట్లలో ఆడబ్బంతా వసూలు చేసికొని తిరిగొచ్చాడు.

“యిక పోదామా?” అన్నాడు యముడు.

“ఆఁ, వెళదాంగాని మీకు కోపం రాకుండావుంటే ఒక్కమనవి. ఆఁ, యేమీలేదు. యేదో నాకింకా సంపాదన మీదా, కుటుంబంమీదా భ్రమలుతీరలేదు. అందువల్ల యీసారికి నన్ను వదలండి, భ్రమలుతీరినాక నేనే మీకు కభురుచేస్తాను తీసికెళ్ళమని” అన్నాడు కుమతిజీవుడు సిగ్గన్నా లేకుండా.

“ఆరి ముండాకొడకా! యెంతవాడవురా!! నీబోటి వాడికి యీ కలియుగం వున్నంతకాలమూ భ్రమలుతీరవు.

అందుకని అంతవరకూ మా చిత్రగుప్తుడు నీకోసం కాచుకొని వుండాల్సిందేనా? సరే, జడపడ' అని యముడు కుమతిజీవుణ్ణి గుప్పిట్లోపెట్టుకుని, ఆ యినపెట్టె అదీ భూమ్మీదికి తన్నిపారేసి యమలోకానికి వెళ్ళిపోయాడు.

యె త్తు కు పై యె త్తు

(పన్నెండోనాటిరాత్రి అన్వయెప్పిన కథ.)

ఇవాళ రాత్రిగూడ కొంచెం ప్రొద్దుపోయింది. అయినప్పటికీ పిల్లల్లోసహా కన్నుమూయనేలేదు. అన్వయమంచం మీద కూచుని అవులించి, కథ ఆరంభించిది; నేను వూకొట్టుకున్నానని వేరేచెప్పనక్కరలేదు.

అనగా అనగా కనకనగరం అనే పట్నాన్ని శునక సేనుడనే మహారాజు పరిపాలించ తా వుండేవాడు. వుంటే యేం జరిగిందంటే—అతడు నరకాసురుడి కంటే గూడా చక్కనిరాజు. గోరెల్ని తోడేలు ఆదరించినట్లు, యీరాజు తనప్రజల్ని ఆదరించుతూ పరిపాలించుతున్నాడు. రోజూ కరువుకాటకాల్తో దినదినగండం నూరేళ్ళాయుస్సుగా ప్రజలు హాయిగా బతుకుతున్నారు.

అట్లావుండగా యేంజరిగిందంటే - యీ రాజుగారికి రూపసుందరి అనే కూతురు వున్నది. యీ రాచకుమార్తె అందం వర్ణించటానికి వెయ్యిమంది ఆదిశేషులకైనా తరంగాదు.

రూపసుందరి పుట్టి, పెరిగి, పెద్దదవగానే ప్రపంచంలోవున్న కవీశ్వరులంతా ఆమెనివర్ణించి యేదో నాలుగు డబ్బులు రాజుగారిదగ్గర పడుక్కుపోదామని వచ్చారు. కొందరు కవీశ్వరులు అమెకళ్ళనీ, మరికొంతమంది ఆమె చెవుల్నీ, యింకా కొంతమంది ఆమెవెంట్రుకల్నీ మరి కొందరు ఆమెముక్కునీ, మూతిని - యిట్లా తలావొక అంగమూ యెంచుకొని వర్ణించి వర్ణించి వొక్కొక్క కవీశ్వరుడూ వెయ్యిభారతాలంత గ్రంథం రాశారు.

ఇదంతా చూసి రాజుగారికి మౌక ఆలోచనతట్టింది. ఆమెఅంబాన్ని వృషయోగించుకొని దేః దేశాల్లోని రాచ కుమారుల్ని రప్పించి, తొంగతీసి, డబ్బుగుంజాలసి, వాళ్ళ రాజ్యాలుగూడా మింగాలసి రాజుగారిపుట్టెలో పుట్టింది ఆలోచన.

ఆలోచించి యేంచేశాడంటే — “ఫలానా రాచ కుమార్తెకి వరుడుగావాలి; వరుణ్ణి రాచకుమార్తె యెన్ను కొంటుంది. యెట్లాగంటే, వచ్చిన రాచకుమారుడికి రాచ కుమార్తె కొన్ని ప్రశ్నలువేస్తుంది. ఆ ప్రశ్నలకి తగిన సమాధానం యిస్తే రాచకుమార్తె అతణ్ణి పెళ్ళిచేసు కొంటుంది. తగిన సమాధానం యివ్వకపోతే అతడు నిర్బంధించ బడతాడు” అని అన్నిరాజ్యాల్లోనూ చాటింపు వేయించాడు.

యీ చాటింపు విని ముగ్గురు స్నేహితులు ఆ రాస కన్యకని వోడించి, పెళ్ళిచేసుకోవటంకోసం గుర్రాలెక్కి బయలుదేరారు.

ఆ ముగ్గురిలోనూ మొదటివా డొక కోటిశ్వరుడి కొడుకు. రెండోవాడు జమీందారుబిడ్డ. మూడోవాడు భూస్వామికొడుకు. యీ ముగ్గురిదీ మౌకవూరే. ముగ్గురూ మౌకేచోట చదువుకొన్నారు; మౌకేవయస్సుగలాళ్లుగూడాను. ముగ్గురూ మంచి ప్రాణస్నేహితులు.

ఆ ముగ్గురూ బయలుదేరి వెళ్ళేముందు తమలో తాము యేమనుకొన్నారంటే— “యిదుగో మనంముగ్గురం పాణిన్నేహితులం. కనక ఒక కట్టుగావుందాం. ఆ రాజ కుమార్తె అడిగినప్రశ్నలకి మొదటివాడు యే సమాధానం యిస్తాడో తక్కినయిద్దరమూ అదేసమాధానం యివ్వాలి.” అని కూడబలుక్కొన్నారు.

అట్లాఅనుకొని, ముగ్గురూ మూడు పంచకళ్యాణి గుర్రాలెక్కి, జైపరమేశా అని బయలుదేరి, కాకులుదూరని కారడవీ, చీమలుదూరని చిట్టడివీ దాటి, కొండలూ, కోనే రులూ దాటి కనకనగరందరివాపుల కొచ్చారు.

వస్తే యేంజరిగిందంటే — అక్కడొక పసుపు పచ్చని వాగు ప్రవహించుచున్నది. అది చాలా లోతుగా వున్నది.

యీ పసుపుపచ్చని వాగుని చూడగానే మన ముగ్గురున్నేహితులకీ ఆశ్చర్యంవేసింది. యెందుకంటే, వాగులు పసుపుపచ్చగా ఉంటయ్యా!

యిదేమిచిత్రమో! అని ఆ ముగ్గురూ ఆలోచించు తూండగా యివతలివొడ్డునకూచుని చేపలుపడుతున్న ఒక పల్లెకారి కనిపించాడు. కనిపించగా, ఆముగ్గురూ గుర్రాలు దిగి ఆ పల్లెకారిదగ్గరకెళ్ళి, “ఓహో పల్లెకారీ! యీ వాగు పసుపుపచ్చగా వున్నదేమిటి?” అని అడిగారు.

అందు కా పల్లెకారి, “అయ్యా, యిది కనక నగరరాజ్యం. యీరాజ్యాన్ని యేలే రాజుగారికుమార్తె రూపసుందరి అనే చిన్నది వున్నది. ఆ చిన్నది రోజూ రెండుసార్లు స్నానం చేస్తుంది. ఆ స్నానంచేసిన నీరే యిట్లా యేరై పారుతున్నది. అదీ సంగతి.” అని చెప్పాడు.

అప్పు డా ముగ్గురూ అబ్బురపడి, “ఆహా, యీ రాచచిన్నదాన్ని పొందనిభాగ్య మేమిభాగ్యం!” అనుకొని, తమగుర్రాలతోసహా నీళ్ళలో దిగి, యీదుకొని, అవతలి ఒడ్డు యెక్కి, పట్నంలో కెళ్ళారు.

పట్నంలో కెళ్లి, వొక నాబోటి పేదరాశిపెద్దమ్మ యింట్లో ఆ రాత్రికి మకాంపెట్టి, మర్నాడుపొద్దున్నే లేచి రాజుగారిదర్బారుకి వెళ్ళారు.

అక్కడ రాజుగారిపక్కనఉన్న ఆసనంమీద రూప సుందరి కూచునివున్నది.

ఆ రూపసుందరి అందచందాలు యేమనిచెప్పను ! పూర్ణిమనాటి చంద్రుడికిమల్లే దగ్గదగ్గ మెరిసిపోతున్నది! అట్లాంటే రాచచిన్నదాన్ని చూడగానే మన ముగ్గురున్నేహి తులూ మూర్ఛపోయారు. అప్పుడు రాజుగారు వారికి చన్నీళ్ళుకొట్టించగా తెరుకుని లేచారు.

తర్వాత ఆముగ్గురూ మూడుకుర్చీల్లో కూచున్నారు, రాసకుమార్తె తనతండ్రివద్దనుంచి వచ్చి, వారి కెదురుగా వొకకుర్చీలో కూచుంది.

కూచుని, “అడగవచ్చునా?” అని వారి నడిగింది.
వారు అడగవచ్చునన్నారు
అప్పుడు రూపసుందరి. ‘అయితే వినండి. మొదటి

ప్రశ్న: ఈ కనకనగర మహారాజ్యంలో మృతజీవు డెవరు?
అని అడిగింది.

మృతజీవుడు అంటే చచ్చిపోయినా బతికివున్న
వాడితో సమానమేనని అర్థం. యీ ప్రశ్న వినగానే
ఆముగ్గురికీ చాలా ఆశ్చర్యమేసింది. అరె, చచ్చిపోతే
మనిషి యెట్లా బతికుంటాడూ అని !

అందుకని మొదటివాడు యే మాలోచించాడంటే—
మృత అంటే చచ్చిపోయినా అని అర్థం గందా, అందువల్ల
తనవాళ్ళల్లో యెవరు చచ్చిపోయారా అని అలోచిస్తే, తన
ముత్తాత మొన్నమధ్యనే చచ్చిపోయినసంగతి గ్యాపకాని
కొచ్చింది. వచ్చి, అతడు “మృతజీవుడు మా ముత్తాత!”
అన్నాడు చప్పున.

“కాదు, మా తాత” అన్నాడు రెండోవాడు.

“అదేమీగాదు. మా నాన్న” అన్నాడు మూడో
వాడు యిట్లా ఆ ముగ్గురూ ఆ రూపసుందర్ని తమదిగా
చేసుకోవాలనే వృద్ధేశ్యంతో, వచ్చేముందు ప్రాణస్నేహితు
లుగా తాము చేసుకొన్న ప్రమాణంసంగతి గాలికివదిలేసి
తమలోతామే రెట్టించుకోసాగారు.

సరే, అడల్లా వుంచుదాం. యిక రాసకుమారి రెండోప్రశ్న యేమని అడిగిందంటే — “జీవచ్ఛవం యెవరు?” అనడమిది.

జీవచ్ఛవం అంటే బతికివున్నా చచ్చినవాడితో సమానం అని అర్థం

ఆ ప్రశ్నకి మొదటివాడు యేమన్నాడంటే - “నా రెండోమిత్రుడితండ్రి జీవచ్ఛవం!” అన్నాడు.

దాంతో రెండోమిత్రుడికి - అంటే జమీందారు కొడుక్కి-మండుకొచ్చింది. తనతండ్రి పెద్ద జమీందారు. తోను జమీందారుకొడుకు. అట్లాంటిది యీ శుభం తన తండ్రిని జీవచ్ఛవం అంటాడా? అనుకొని—

“కాదు, రాసకుమారీ! నాతండ్రి గాదు జీవచ్ఛవం. నా మొదటిన్నేమిత్రుడితండ్రి జీవచ్ఛవం యింకా కావాలంటే నా మూడోన్నేమిత్రుడితండ్రి జీవచ్ఛవం.” అని జమీందారుకొడుకు అన్నాడు.

యిట్లా ఆ ముగ్గురుమిత్రులూ నీతండ్రి జీవచ్ఛవమంటే నీతండ్రి జీవచ్ఛవమని వాక్కిర్నాకరు రెట్టించుకొంటూవుంటే యిదంతా యేమిటో తెల్సికోవాలని రాసకన్యకకి కుతూహలం గలిగింది. కలిగి, “మీలో వాక్కొక్కరే ఆ కథేమిటో వివరంగా చెప్పండి,” అన్నది.

అడిగిందేతడవుగా మొదటివాడు - అంటే కోటిశ్వరుడికొడుకు - అందుకొన్నాడు. అందుకొని యేమని చెప్పుతున్నాడంటే....

“రాసకుమారీ, విను. వీడితండ్రి వొక పెద్ద జమీందారు. కొన్ని వేలయకరాలపొలం ఉన్నది. అయితే జమీందారు వొట్టి ఇచ్చా. వొకనాడు వాడు తెగతప్పతాగి, తూలుతూ బజారునవస్తూ కనపడినవాళ్ళనల్లా బూతులుతిడతాడంటే, అటు ఒక మాదిగవాడురావటం జరిగింది వాణ్ని గూడా యీ జమీందారు తిట్టాడు. అప్పు డా మాదిగవాడు తనకాలిపాతిచెప్పు తీసి చెంపలంతా వాచేటట్లు పెడిపెడి బాదాడు. తాను జమీందారై యుండి మాదిగవాడిచేత చెప్పు దెబ్బలుతినటమా? అందువల్ల వాణ్ని జీవచ్ఛవం అన్నాను.”

వోష్ యింతేగందః చికట్లోచూడక యెవరో తాగుబోతని ఆ మాదిగాడు కొట్టాడు. అంతేగాని, జమీందారని తెలిస్తే కొట్టేవాడేనా? గుండా, చెరువా?” అని జమీందారుకొడుకు సమాధానంపలికి, రాచకుమార్తెతో యేమంటున్నాడంటే—

వాహో, రాసవారిచిన్నదానా! యిక నేనుచెప్పేది విను. వీడితండ్రి వొక పెద్ద కోటిశ్వరుడు. కొన్నివందల కోట్లరూపాయలు వున్నవాడు. అయితే బుద్ధిమాత్రం కుక్కబుద్ధి. వొకసారి యేంజరిగిందంటే - ఒకనాడు వొకజ్యోతి

ఘృడు వీడితండ్రీవద్దకొచ్చి తాను చేయిచూసి, ఊతకం
 బాగా చెట్టతానన్నాడు. సరే, ముందుముందు తనకి యింకా
 యెట్లా కలిసివస్తుందో తెలిసికోటానికి వాడు చెయ్యి
 చూపించుకొన్నాడు. అప్పు డా చెయ్యిచూసి ఆ జ్యోతి
 ఘృడు యేమన్నాడంటే “అయ్యా; తమరి పేరిట వొకనిధి
 రావాల్సివున్నది అది మేడకింద యిరువైగజాలలోతున
 వున్నది. అక్కడ రెండు లంకెబిందెలు వున్నయ్యి. ఆ
 బిందెలనిండా బంగారం, వజ్రాలూ వున్నయ్యి. అవి
 కొన్నివందలకోట్లరూపాయల ఖరీదు చేస్తయ్యి, అని
 చెప్పాడు. సరే, ఆమాటల్ని వీడితండ్రీ నమ్మాడు.
 చెయ్యాల్సినవిధానమంతా ఆ జ్యోతిఘృడువ్వారానే తెల్సి
 కొన్నాడు. తాను ఆ మేడలోంచి యింకొక మేడలోకి మారి,
 ఆ జ్యోతిఘృణ్ణి తనయింట్లోనే వుంచుకొని, వాడికి పంచ
 భక్ష్యపరమాన్నాలు భొంచేయబెడుతూ, ఆ జ్యోతిఘృడు
 యీ పూజకొక వెయ్యిరూపాయలు, ఆ పూజకొక లక్ష
 రూపాయలు కావాలని అడుగుతూంటే అవన్నీ యిస్తూ,
 వొక నెలరోజులతర్వాత తానున్న మేడని పడగొట్టించి.
 త్రవ్వకం ప్రారంభించాడు. నిద్రాహారాలు లేవు. యెప్పుడూ
 అక్కడే. తవ్వేపలుగులికి ఖంగుమని కాస్త రాయి అట్లా
 తగలగానే అయ్యగారూ, ‘యివిగో బిందెలు’ అని కూలీలు
 అరుస్తావుంటే ‘యెక్కడా? యెక్కడా?! అని వీడితండ్రీ

కేకలుబెడుతూ వున్నాడు. యిట్లా యిరవై గజాలూ తవ్వారు. తవ్వితే చీకి పిండిగట్టిన యెము లుతప్ప యిం కేమీ కనపడలేదు. యెంత తవ్వినా అంతే. అరే, మోసం జరిగిందిరా అని వీడితండ్రి గబగబా యింటికి పరుగెత్తి చూస్తే ఆ జ్యోతిష్కుడు యింట్లో లేడు. భార్య నడిగితే 'అయ్యా, మీరు తెమ్మన్నారని నా నగలన్నీ పట్టుకెళ్ళాడే!' అని లబోదిబోమన్నది. అట్లాంటి శుంఠ వీడితండ్రి. అందుకనే వాణ్ణి జీవచ్ఛవం అన్నాను. యిక మూడోవాడి తండ్రిసంగతి. వా డొక పెద్ద భూస్వామి. కొన్ని వందల యకరాలభూమి వున్నది. అయితేయేం, వాడిబుద్ధి పందిబుద్ధి. వాడి కొక తమ్ముడున్నాడు. ఆ తమ్ముడికి పిల్లలేరు. ఇదిచూసి వాడికి ఆశబుట్టింది. అదివరకి తమ్ముణ్ణి పలకరించేవాడేగాదు. కాని, యెప్పుడైతే తమ్ముడికి యిక పిల్లలు పుట్టరని ఖాయపరచుకొన్నాడో అప్పుడు వొళ్ళంతా నవ్వుచేసుకొని తమ్ముణ్ణి, తమ్ముడుభార్యసీ, తీసుకొచ్చి తనయింట్లోనే వుంచుకొని, మేవానుకోసం తన ఆస్తిమీదగూడా పెత్తనం యిచ్చాడు తమ్ముడికి. తమ్ముడు రెండోపెళ్ళి చేసుకోకుండాచూశాడు. కాని చివరికి యేం జరిగిందోతెలుసా? తమ్ముడిభార్య గర్భందాల్చింది. ఆ సంగతి తెలిసినాక అగర్భం తీసివేయించాలని నానా తిప్పలూపడ్డాడు. కాని, వీడి యెత్తులు తమ్ముడికి బాగా

తెలుసు. అందువల్ల అతడు ముందుగానే జాగ్రత్తపడ్డాడు. కొన్నాళ్ళకి తమ్ముడి భార్య నీళ్ళాడింది. మగబిడ్డను కన్నది. అప్పుడు తమ్ముడూ, తమ్ముడికుటుంబమూ తమ యింటికి వెళ్ళిపోయారు. ఇట్లా వాడి ఆశలు అడియాస లయ్యాయి. అంతేగాక, తన ధామిమీద యిన్నిసంవత్సరాలకిగాను ఆదాయంచూసుకొంటే పెద్ద తొర్రవచ్చింది. అంటే తమ్ముడు కాజేశాడన్నమాట. ఇట్లా ఈ యిసుక తక్కినగాడికి పేడతక్కినగాడిపని జరిగింది. అందుకని వీడితండ్రినిగూడా జీవచ్ఛవం అన్నాను. అని జమీందారు కొడుకు చెప్పాడు.

అప్పుడు యిదంతా విని రాజకుమారి నవ్వాపుకోలేక ఆపుకొని తనమూడోప్రశ్న యేమని వేసిందంటే—

“ఈ రాజ్యంలో కాకుల్లో హంస యెవరు?”

‘నేను’ అన్నాడు మొదటివాడు. నే నన్నాడురెండోవాడు. నేనే నన్నాడు మూడోవాడు.

యిట్లా యేప్రశ్న వేసినా ఆముగ్గురూ కుమ్ములాడుకొన్నారు. కాని, ఫలితంలేకపోయింది. రాసకుమారికి ఆ సమాధానాలు నచ్చలేదు. అప్పుడు వెంటనే ఆముగ్గురినీ జైలుకొట్టలోకి తోసిపారేశారు. వాక్కొక్కడికిగాను లక్షవరహాలు యిస్తేనేగాని వాళ్ళని విడిచిపెట్టనని శునక నేనమహారాజుగారు ఆముగ్గురి తల్లిదండ్రులక్తి కబురం పించారు.

యెట్లా ఆరాజు తనకూతుర్ని అడ్డంపెట్టుకొని దోచి పారేస్తున్నాడు. యెంతోమంది యువకులు తమప్రాణాలూ, మానాలూ పోగొట్టుకొన్నారు.

యెంతా అమరుడనే వొక కూలీయుడు విన్నాడు. అంతేగాదు. యీ రాజుగారిపరిపాలనలో ప్రజలంతా యెట్లా నరకయాతన పడుతున్నారోగూడా అతనికి బాగా తెలుసు.

అందువల్ల యీ పరిపాలన యెట్లాగైనా అంతం చెయ్యాలనుకొన్నాడు అమరుడు.

అనుకొని వొక చక్కని యెత్తువేశాడు. రాజ్యంలో వున్నయువకుల్ని, వృద్ధుల్ని అనేకమందిని కూడదీశాడు. చేరదీసి వారికి రకరకాలవేషాలు వేయించి, ఒకనాడు అందర్నీ తీసుకొని రాజదర్బారుకు బయలుదేరాడు. వీళ్ళందర్నీ చూసి రాచకుమార్తె ప్రశ్నలకి సమాధానం చెప్పి, ఆమెని పెళ్లిచేసుకోవటానికి వచ్చినబాపతుగందా అనుకొన్నాడు శునకసేనుడు; అంతేగాదు, వీళ్ళంతా ఆ ప్రశ్నలకి సమాధానం యివ్వకపోవటం ఖాయంగనుక, వీళ్ళందర్నీ బంధించి, వీళ్ళళ్ళిదండ్రులవద్దనుంచి డబ్బు గుంజు వచ్చునుగందా అని శునకసేనుడు లోపల్లోపల మహా ఆనందించాడు.

సరే, రూపసుందరి వాళ్ళని ప్రశ్నలడగటం ప్రారంభించింది. అమరుడు ఆ ప్రశ్నలకి సమాధానంయిస్తున్నాడు.

‘జీవచ్ఛవం యెవరు?’ అని రూపసుందరి అడిగింది.

‘నీతండ్రీ. ప్రజల్ని సుఖపెట్టలేని యీరాజు బతికి వున్నా, చచ్చినవాడితో సమానమే!’ అన్నాడు అమరుడు.

‘మృతజీవు డెవరు?’ అని యింకొక ప్రశ్న అడిగింది రూపసుందరి.

“నా మిత్రుడు, అతడిపేరు మృత్యుంజయుడు. అతడు నీతండ్రీ క్రూరపరిపాలనని యెదిరించమని ప్రజల్ని చెప్పినందుకు నీతండ్రీ అతడ్ని వురితీయించాడు. కాని, అతడు చచ్చినా యింకా ప్రజలహృదయాల్లో బతికేవున్నాడు” అన్నాడు అమరుడు.

అప్పటికి రాజుగారికి ఆగ్రహం ముంచుకొచ్చింది. వీళ్ళందర్నీ బంధించమని తనభటుల్ని ఆజ్ఞాపించారు కాని, వాళ్ళు కదలేదు. యెందుకనంటే యీరాజుగారు పోవటం వాళ్ళకీయిష్టమే. యిట్లాంటి సమయం యెప్పుడు వస్తుందా అని వాళ్లు కాచుకొనివున్నారు.

సరే, అప్పుడు అమరుడు తనతోపాటువచ్చినవారి సహాయంతో రాజుని, మంత్రుల్ని బంధించాడు. రాసకుమార్తెని ‘నీయిష్టంవచ్చినచోటికి పో’మ్మన్నాడు. అంత వరకు జైల్లోవేయబడ్డవాళ్ళని విడిచిపెట్టాడు.

అమర్నాడే బహిరంగంగా విచారించి రాజుని వురి
దీశారు. మంత్రులకి యాజ్ఞీవశిక్షవేశారు. ప్రజలందరిచేతా
యెన్నుకొబడేవారే దేశంపరిపాలిస్తారని ప్రకటించారు.

అప్పట్నుంచీ ఆ దేశప్రజలు యావన్మందీ సుఖంగా
బతుకుతున్నారు. ఇక మనమూ హాయిగా నిద్రపోదాం
అంటూనే అవ్వ కుక్కిమంచాన ఒరిగింది.

రా తా — గీ తా

(పదమూడోనాటిరాత్రి) అవ్వ చెప్పినకథ.)

అనాడు అవ్వా నేనూ గాక యింకా కొంతమంది
పూటకూళ్ళకి వచ్చినవాళ్ళు—వున్నారు. అందరం బయట
చేరాము. అప్పటికి యేదన్నా కథ చెప్పమని అవ్వని
నే నింకా అడగ నేలేదు. భోజనానికివచ్చినమనుషుల్లో యేదో
వాదం పెరిగి అది ఆఖరికి మన ప్రభుత్వంమీదవరకు
వచ్చింది.

అందులో వాకాయన, పడుకొన్నవాడల్లా దడాలున
లేచి కూచుని యిలా అన్నాడు :

“ఆఁ, పె్రిబు త్తం, ప్రెబు త్తం ! పెతివాడికీ యీ
కాలంలో యిదొక ఆగడమయ్యింది! నీయింట్లో కూడు
లేకపోతే పె్రిబు త్తం కారణమా! నీకు యిల్లు లేకపోతే

ప్రేమిత్తం కారణమా! దాగావుంది! యెనకెటి కేదో అన్నట్టు—కూ ఏదో కనలేకపోతే అల్లుడిమీదపడి యేడ్చి నట్టున్నది! ఆ భగవంతుడు రాసిపెట్టినదానికి ప్రేమిత్తం యేంచెయ్యగలడూ, బెమ్మదేముడైతే మాత్తరం యేంచెయ్యగలడూ? ఆ, యేమిండి! - మీ రెవురోగాని-యేమంటారూ?” అని ఆ మనిషి నావంక చూసి అన్నాడు.

“అవునైండి మరి! రాతరానేది అలా గీసివుంటే మనమే చెయ్యగలమా?” అని నేను అన్నాను.

ఇక దానిమీద అవ్వ అందుకొని “నాయనా, నేనొక మాట చెబుతా వింటారా?” అని అడిగింది.

“ఆఁ, యింటాం, యింటాం నువ్వు పెద్దదానివి మా అందరికంటే, నువ్వు చెప్పే ఆమ్మమ్మా....” అని ఆ మనిషి అన్నాడు. అందరూ సరేనన్నారు.

ఆమీద అవ్వ ఒక్క నిట్టూర్పువిడిచి, “చూడండి నాయనా, మీకే రిక్తి కష్టంకలిగించటం నాకిష్టంలేదు. వున్న మాటేదో చెబుతున్నా. యేమీ అనుకోమాకండి.” అంటూ ఒక కథ ప్రారంభించింది:—

శ్రద్ధగా వినండి బాబూ. అనగా అనగా ఒకవూళ్లో యిద్దరు అన్నదమ్ములుండేవాళ్ళు. పెద్దవాడిపేరు పేరయ్య; చిన్నవాడిపేరు సూరయ్య. వీళ్ళకి తల్లిదండ్రులున్నారు.

20 యకరాల పొలమున్నది. పెద్ద పెంకుటిలోగిలి వున్నది చుట్టపక్కాలూ, స్నేహితులూవుండారు. అంతాదాగావున్నది

అయితే యేం జరిగిందంటే-యిట్లావుండగా-కొన్నా శ్శకి తండ్రి ముసలితనంలో మంచమెక్కాడు. జబ్బు నయమయ్యేటట్లు లేదు. అందువల్ల ఒకనాడు కొడుకుల్ని దగ్గరికి పిల్చి యేమన్నాడంటే - “నా ఆయుస్సు తీరిపోయింది. యిక నేనెంతోకాలం బతకను. కనక చచ్చి పోయేముందు మీకు నే జెప్పేదేంటంటే - న్యాయంగా నడుచుకోండి. పరులసొమ్ము తాకమాకండి. అన్నిటికీ ఆ శ్రీమన్నారాయణమూర్తే వుంటాడు. ఆ నారాయణమూర్తి దయవల్లనే మనం సుఖంగా బతగ్గులుగుతుండాము” అని చెప్పి తండ్రి ప్రాణాలు వదిలాడు.

తండ్రి చెప్పినమాట పెద్దవాడైన పేరయ్య మనసులో బాగా నాటింది, కాని చిన్నవాడయిన సూరయ్యకి అదొక లెక్కగాలేదు.

సరే, తండ్రి చచ్చిపోయినందుకు అందరూ దుఃఖించారు. దహనసంస్కారాలుచేశారు; యిరటికితిరిగోచ్చారు. కాలం వెళ్ళమారిపోతున్నది. అట్లా కొంతకాలంజరగ్గా జరగ్గా సూరయ్యబుర్రలో పురుగుతొలిచింది. తన భాగం తనకి కావాలన్నాడు; యేరిటి కాపురం పెడదామన్నాడు అన్న యెంతో చెప్పిచూశాడు వుచూఁ, యేమీ లాభం లేకపోయింది. ఆమీద అన్న వొప్పుకొన్నాడు. పొలం చెరి పడెకరాలూ సమానంగా పంచుకున్నారు. కాని, వస్తువుల పంపకంవద్దా, యిల్లుపంపిణీవద్దా సూరయ్య పేచీ బెట్టాడు. “నేను చిన్నవాణ్ణి; నాన్నకు నామీద యెక్కువ ప్రేమవుండేది. యింట్లో మెట్టుభాగం నాకు రావాల్సిందే” అని మొరకాయించాడు. అన్న సరేనని ఒప్పుకొన్నాడు. అది అంతటితో అయిపోయిందా? లేదుబాబూ, లేదు లేదు. వస్తువుల పంపకంవద్ద చాలా గొడవ జరిగింది. అన్నిటికీ అన్న తగ్గివచ్చాడు. కాని ఆఖరికి తండ్రి వుపయోగించిన పొన్నుకర్రవద్ద తగువు వచ్చింది. “నేను పెద్దవాణ్ణి. నాన్న వుపయోగించిన కర్రని నేనే వుపయోగించాలి. నువ్వు చెప్పినవాటికన్నిటికీ ఒప్పుకొన్నానుగదా, యీ

విషయంలో నువ్వు వొప్పుకో” అన్నాడు పేరయ్య. దానికి సూరయ్య ససేమిరా అన్నాడు.

అది అట్లావుండగా ఆ విషయంలో పేరయ్యభార్య గూడా కలగచేసుకొన్నది. కర్రమాత్రం వదలమక మన్నది. కాని పేరయ్య యేంచెయ్యగలడు? తమ్ముడు వింటాడా? తామిద్దరూ తగూలాడుకొంటూంటే లోకులకి లోకువగాదూ? అందువల్ల బాగా ఆలోచించి“వద్దు. వాడినే తీసుకోనియ్యి. అన్నిటికీ ఆనారాయణమూర్తి వుండాడు” అని పేరయ్య భార్యతో అన్నాడు.

అప్పుడు వాక్కిళ్లో యేదో గింజలేరుకుని తింటూన్న కాకి వొకటి ఆ సంభాషణ విని పకపకామని తుర్రున లేచి పోయింది. దానర్థం యేమిటో వారికి బోధపడలేదు.

పేరయ్య అనుకొన్నప్రకారం పొన్నుకర్రని తమ్ముడికి యిచ్చి వేశాడు; తగాదాతీరిపోయింది. యెవరి మానాన వారు బతుకుతున్నారు.

యిట్లావుండగా యేంజరిగిందంటే—అన్నదమ్ము లిద్దరికి చెరి ఆరుగురూ పిల్లలు పుట్టారు. కాలం గడచి పోతున్నది. అయితే యేమయ్యిందంటే, పేరయ్య యెప్పుడూ భగవంతుణ్ణి తలుచుకొందే యేపసీ చేసేవాడు గాదు. అట్లాగే సూరయ్యగూడాను. కాని పేరయ్య ఆస్తి మాత్రం పీసపావుగూడా పెరక్కపోగా, పైగా ఆనాటి కానాడు తరుగుతూవచ్చింది. సూరయ్య ఆస్తి దిబ్బలేసుకు

పోతున్నది. యిదేమిటో యెందుకల్లనో పేరయ్యకు అర్థంగాలేదు; నారాయణమూర్తి అట్లా రాసిపెట్టాడుగామా అని అనుకొన్నాడు. సూరయ్య అంతే అనుకొన్నాడు; తన ఆస్తి పెరుగుతున్నదంటే అది భగవంతుని దయవల్లనే అనుకొన్నాడు.

తరిగిపోతూవున్న ఆస్తిని నిలబెట్టటానికి పేరయ్య యేంతగానో ప్రయత్నించాడు: యెన్నెన్నో వ్యాపారాలు చేశాడు; యెంతో వ్యవహారం నడిపాడు. కాని ఫలితం మాత్రం లేకపోయింది. యింతలో అతని కొడుకులు పెరిగి పెద్దవాళ్ళయ్యారు. తమతండ్రి వౌత్తి దద్దమ్మ అని నిర్ణయించుకొని, పోగా మిగిలిన ఆస్తిని తలోయకరమూ పంచుకొన్నారు.

సూరయ్య విషయంలోనూ దాదాపు అంతే జరిగింది. అంటే; అతడి కొడుకులుగూడా ఆస్తిని పంచుకున్నారు. యెవరి దోవన వారుంటున్నారు.

అట్లావుండగా యేంజరిగిందంటే - పెద్దతనమొచ్చిన కొద్దీ పేరయ్యకి అనుమాన మెక్కువయ్యింది. తన ఆస్తి యిట్లా తరిగిపోవటానికి కారణమేంటి? తన తండ్రి చెప్పినట్లు తాను నారాయణమూర్తిమీదే నమ్మకముంచి పని చేశాడే! మరి యిదేమిటి, యిట్లా జరిగింది?

సూరయ్యకొడుకులు ఆస్తి పంచుకొన్నారన్నమాటే గాని క్రమేణా అప్పులపాలై, అదికాస్తా పోగొట్టుకొన్నారు.

మరి పేరయ్యకళ్ళయెదుటనే పేరయ్య కొడుకులుగూడా అంతేఅయ్యారు. యేమిటీ దీనికంతటిక్లి కారణం?

పేరయ్య తానేమో చాలా ముసలివాడయ్యాడు. యిక యెంతోకాలం బతకడు. అందువల్ల యీ రహస్య మేమిటో నలుగుర్నీ అడిగితెలుసుకొందామని బయలు దేరాడు కర్రపోటు వేసుకొంటూ.

ముందు తన పౌరోహితుడి వద్దకి వెళ్ళాడు. సంగ తంతా చెప్పాడు, అప్పుడాయన బాగా ఆలోచించి “నువ్వు శాస్త్రాల్లో చెప్పినట్లు గోదాన, భూదానాలు చెయ్యలేదు. అందు వల్ల యిలా జరిగింది” అన్నాడు.

అప్పుడు పేరయ్య అన్నాడుగండా - “నేను పెద్ద ఆస్తిపరుణ్ణి గాదు అయినా పున్నంతలో మంచేజేశాగాని చెడు చెయ్యలేదు. తమరు చెప్పినట్లు గోదానాలవ్వీ చెయ్య టానికి నేను ధనికుణ్ణి కాదు. అయితే తమరు చెప్పినవన్నీ మా తమ్ముడు సూరయ్య చేశాడే, వాడి ఆస్తి యెందుకని పోయింది?” అని అడిగాడు.

ఆ సంగతి తనకు తెలియదని ఆ పౌరోహితుడు అన్నాడు.

ఆమీద పేరయ్య తన గ్రామపెద్దవద్ద వెళ్ళాడు. ఆ గ్రామపెద్ద వొక భూస్వామి; చాలా ధనికుడు. పేరయ్య చెప్పింది విని ఆ భూస్వామి యేమన్నాడంటే — “యీ కాలంలో పెద్దవాళ్ళంటే గౌరవంలేకుండాపోయింది. కులం

కట్టుబాటులేదు. అందువల్లనే యిదంతా పుచ్చింది” అన్నాడు.

అప్పుడు పేరయ్య అన్నాడుగండా- “నేను పెద్దవాళ్ళని గౌరవించాను. యే కట్టుబాట్లనీ దాటలేదు. మరి యిదంతా యెందుకు జరిగింది?” అని అడిగాడు.

“ఆ సంగతి నాకు తెలవదు; యెవరి రాత వారిదే” అన్నాడు భూస్వామి.

యిట్లా యెవరినడిగినా అదే చెబుతున్నారు. యెక్కడ వినబోయినా రాతా-గీతా! అందువల్ల పేరయ్యకి విసుగుబుట్టి యిక యెవర్నీ అడక్కుండా వూరుకొన్నాడు. కాని కొన్నాళ్ళకి వొక గొప్ప వేదాంతి వచ్చాడని తెలిసి, పేరయ్య అక్కడకు వెళ్ళి, అంతా చెప్పి సమాధానం అడిగాడు.

అప్పు డా వేదాంతి గొంతు సవరించి, కళ్ళుమూసుకొని “యిదంతా ఖర్మ బాబూ, ఖర్మ!” అని అన్నాడు.

ఆ మాటతో పేరయ్యకి మరీ విసుగుబుట్టింది. ఛీ, యెక్కడికిపోయినా యిదే మాటా! యిక యెవర్నీ అడగూడదనుకొంటూ, పేరయ్య ఆరాత్రి ఆ వూళ్లో సత్రంలో పడుకొన్నాడు. ఆ సత్రంలో చాలామంది బాటసారులు పడుకొనివున్నారు. తన గొడవ యెవరికీ చెప్పగూడదనుకొంటూనే పేరయ్య పక్కనున్న ముసలాయనతో అంతా చెప్పేశాడు.

ఆ ముసలాయన సాంతంగా విని యేమన్నాడంటే “నువ్వు వొత్తి పిచ్చివాడిమల్లే వుండావు. కాలం యెటు

వంటిదో యెరగవు! యీ కాలంలో న్యాయానికి ధర్మానికి కూడుందా? అది తెల్సికొన్నందువల్లనే ఆనాడు నీ మాటలు విని కాకి నవ్వింది. నువ్వు న్యాయానికి నిలబడినందువల్లనే నీ ఆస్తి అంతా పోయింది. యిక నీ తమ్ముడు యీలోకం యొక్క గుట్టుమట్టులు గ్రహించినవాడైనందున అనేక విధాల అడ్డమైనకూటికీ లోనొగ్గి బాగా సంపాదించాడు. కాని అతనికొడుకులు పంచుకొనగానే చీలికలూ పేలికలూ అయిపోయింది. దానికితోడు చుట్టూవున్న దోపిడీవల్ల వారి ఆస్తిగూడా హరించుకుపోయింది. దేశంలో యెంతో సంపద వున్నది. కాని ఆ సంపదంతా కొద్దిమనుషుల చేతుల్లోవుంటుందని యీతారుమారులన్నీ జరుగుతున్నయ్యి. తెలిసిందా?”

అని ఆ ముసలాయన-చూస్తుండగానే భగవంతుని అవతారమెత్తాడు. పేదయ్య కళ్ళు భయర్లు కమ్మగా తేరు కొని కొంతసేపటికి అన్నాడుగదా — “స్వామీ! అంతా మీచే పోయి వున్నదంటారు. కర్మ మంటారు. ఇదంతా నిజమేనా?”

అప్పుడు భగవంతుడు యేమన్నాడంటే — “కర్మ అంటే యేమిటనుకొన్నావు? తెలివిగలవాడు తెలివితక్కువ వాణ్నిచూసి అనేమాట కర్మ! అంతకంటే దానికి అర్థం లేదు. ధనికుడు తాను యెన్ని కూళ్ళుగుడిచినా వొక్క కొబ్బరికాయతో దేముడు సంతోషిస్తాడని అనుకొంటాడు.

సంపాదించినకొద్దీ అదంతాభగవంతునిదయే అనుకొంటాడు. అంతేగాని తానుచేసే మోసమే తన ధనానికి మూలం అనుకోడు. వ్యాపారి లాభంవస్తే భగవంతున్ని పొగడుతాడు; నష్టంవస్తే తెగడుతాడు. యివన్నీ నేను చెయ్యమన్నానా? కనక యిప్పు డర్థమెందా? అందువల్ల మోసం చెయ్యనందు వల్లనే నువ్వు బీదవాడివయ్యావు....”

“మరి నాబోటి బీదాళ్లు బాగుపడే మార్గమేంటి? మేము అందరమూ లోకాన్ని మోసం చెయ్యాలంటారా?” అని పేరయ్య అడిగాడు.

“అదే పిచ్చిమాట! మోసందేనికి? యీభూమిమీద పుట్టిన ప్రతివాడికీ హాయిగా సుఖపడేహక్కున్నది. అందువల్ల ఆ సుఖం మీకు లేకుండాచేసిన కారణాన్ని తొలగించి మీరంతా సుఖపడండి. అంతేగాని పరమాత్ముడి దయ అనుకొన్నందువల్ల వచ్చేదేమీలేదు. మీకు కావలసిన దంతా యిచ్చాను. అది వుపయోగించుకోటం మీకు చేత గాకపోతే అది నాతప్పా యేమిటి!? అందువల్ల నీ బీదరి కానికి కారణం దోపిడి. నువ్వు సుఖపడాలంటే రెండు మార్గాలున్నాయి. ఒకటి లోకాన్ని మోసగించి బతకటం, రెండోది యీదోపిడిపోయేటట్టు బీదలంతా కలిసి పనిచేసే టట్లు చేయటం. యిందులో సీ కేది గావాలి?” అని భగవంతుడు అడిగాడు.

“ఆఖరు మార్గమే,” అన్నాడు పేరయ్య.

“భేష్. అదే మంచి పద్ధతి. యిక నే వస్తాను, తెల్లవారుతున్నది” అంటూ భగవంతుడు అంతర్ధానమై పోయాడు.

“వోళ్, రాతా గీతా అంటే యిదా!” అనుకొన్నాడు పేరయ్య.

అని అవ్వ కథముగించి యిలాఅన్నది—

“అసలు సంగతి అదీ బాబూ! మన కృషితోనే వున్నది అంతా. సరేగాని, ఒక ప్రభుత్వాన్ని ప్రజలందరూ యెన్నుకొన్నారంటే యెందుకూ? ఆ మంత్రులు జీతాలతో జేబులు నింపుకోతానికా? ప్రజలబీదరికం తొలగించతానికా?

“అయితే అవ్వా, సిగ్గుడా కమ్మినిస్తు జీడి అంటిం దల్లే వుండదే?” అన్నాడు ఆ మనిషి.

“నిజం చెప్పటమే నేను సేసిన పాపమైతే నిజంగా నేను కమ్మినిస్తునే!” అన్నది అవ్వ.

గు డ్డి గా డి ద రా జు లు

(పథాలుగోనాజీరాత్రి అవ్వచెప్పినకథ.)

ఆరాత్రి కథ మొదలు పెట్టబోయేసరికి పొద్దు బోయింది. అయినా పిల్లల్తో సహా అందరూ కథ వినాలనే పట్టుదలతో మేఘకొనే వున్నారు. తాను చెప్పే కథలపట్ల వినేవారు చూపే యీశ్రద్ధని చూసి అవ్వ చాలా సంతోషించింది. వుత్సాహంతో దగ్గుతూ అవ్వ కథ ఆరంభించింది:

పూర్వకాలంలో పతన పురంఅనే నగరాన్ని పాపి కేతుడు అనే రాజు యేలుతావుండేవాడు. వుంటే—ఏంజరి గిందంటే, అతనిభార్యపేరు నిక్కులపల్లి. అయితే, పాపం ఆయిద్దరికీ నలభైయేళ్ళువయస్సువచ్చినా—సంతుకలగలేదు. అందుకోసమని యెన్నో నోములునోశారు. యెన్నోవ్రతాలు పట్టారు; యెన్నో తీర్థయాత్రలుచేశారు. యెంతమందిబాహ్మ అకో గోదానం భూదానం వంటివి చేశారు. యెన్నిచేసినా— అదేం ఖర్మమోగాని సంతానం మాత్రం కలుగలేదు.

మరి యేంచేసేటట్టు? రాజ్యమా చాలాపెద్దది; తాము చూస్తే ముసలివాళ్లు అయిపోతున్నారు. మరి వారసులూ యీ యిద్దరూ యెప్పుడు చస్తారా, యెప్పుడు తామా రాజ్యం మింగుదామా అని కాచుకొనివున్నారు.

అట్లాంటప్పుడు వారేం చెయ్యగలరు? యిదంతా తాము పూర్వజన్మంలో చేసుకొన్న పాపఫలం అను

కొంటూ, సరిగా అన్నపానాదులు ముట్టకుండా, నిద్రనేది లేక, తమలో తామే కుమిలి కుళ్లిపోతావున్నారు.

అదట్లావుండగా—వొకనాడు పాపికేత మహారాజు గారు నిండుకొలువు తీర్చివుండగా, యెక్కణ్నుంచో వొక మహాయోగి వచ్చాడు. ఆ మహాయోగిని చూడగానే అందరూ గభాలున లేచి నుంచున్నారు. రాజుగారు అతడికి యెదురువెళ్ళి తీసుకొచ్చి తన సింహాసనంపక్కన కూచుండ బెట్టుకొన్నారు.

అప్పుడు రాజుగారు, 'తమరు వచ్చినకార్యమేమిటో శేలవిస్తారా?' అని ఆ యోగిని అడిగాడు.

"మీపనిమీదే వచ్చాను." అన్నాడు ఆ మహాయోగి.

అదిగమనించి రాజుగారు వెళ్ళిపోయారు. అందరూ వెళ్ళిపోయారు. యిక రాజు గారూ ఆ యోగి దిగబడ్డారు.

రాజుగారు ఆ సంగతేమిటో శేలవియ్యండాని అడగగా అప్పుడా మహాయోగి యేమన్నాడంటే- “అయ్యా, మీకు వచ్చిన కష్టమేమిటో నాకు తెలుసు. నేను మహాయోగిని. హిమాలయా పర్వతాల్లో వుండి తపస్సు చేసుకొంటూ వుంటాను. మీ బాధ నా దివ్యదృష్టిద్వారా గ్రహించి యిట్లా వచ్చాను. మీరు సంతానంలేక భాదపడుతున్నారు. కాని అందుకుగల కారణమేమిటో మీకు తెలియదు. పూర్వ జన్మలో మీకొక శాపమున్నది. ఆ శాపకర్మవల్ల మీరు యిట్లా యీనాడు అనుభవించాల్సివస్తున్నది....” అన్నాడు యోగి.

“అయితే మమ్మల్ని యేం చెయ్యమంటారో శేల వియ్యండి” అన్నాడు రాజుగారు.

“చెప్పతా గాని మీరు తప్పకుండా చేస్తారా?” అని అడిగాడు యోగి.

తప్పకుండా చేస్తానన్నాడు రాజు.

సరేనని ఆయోగి యేమిచెప్పాడంటే- “మీకు శాప యోగం వున్నదని చెప్పనే చెప్పాను. అందువల్ల, అందుకు విరుగుడుగా మీరు చెయ్యాల్సిన దొక్కటి వున్నది. అదేమిటంటే మీకు యీ భార్యద్వారా సంతానం కలగదు. రెండో

భార్యని చేసుకొనితీరాలి. ఆమెగూడా యెటువంటి రాజు గారికుమార్తె అయివుండాలో తెలుసా! యేరాజుగారైతే తలంతా గొరిగించుకొని, నెత్తిమీద సున్నపుబొట్టు పెట్టించుకొని, గుడ్డిగాడిదమీదయెక్కి, మీ దగ్గరికి వచ్చి తన కుమార్తెని యిస్తానంటాడో ఆ రాచకన్యని గనుక నువ్వు చేసుకొంటే సంతానం కలుగుతుంది. ఆతర్వాత యేం చెయ్యాలో నేను చెప్పతాను,” అన్నాడు.

అదివిని రాజుగారికి ఆశ్చర్యంవేసింది. ‘నెత్తిమీద సున్నపుబొట్టు పెట్టించుకొని గుడ్డిగాడిదమీద యెక్కివచ్చే రాజు యెవడన్నా వుంటాడా స్వామీ?’ అని ఆ యోగిని అడిగాడు రాజుగారు.

అప్పుడు యోగి యేమన్నాడంటే— “నీకెందుకు యిన్నిమాటలు? నువ్వు నేనుచెప్పినట్లు దేశదేశాలు చాటింపు వేయించు. అంతగా యెవరూ రాకపోతే తర్వాతసంగతి నేను చూస్తాను.” అన్నాడు.

యింకేం? సరేనన్నాడు రాజుగారు. ఆమర్నాడే దేశదేశాలకీ తనభటుల్ని పంపించి ఆవిషయం చాటింపు వేయించాడు. అంతేగాదు. ఫలానారోజున రావాలనిగూడా గడువుపెట్టించాడు. గడువురోజుకోసం రాజుగారు తహతహ లాడుతున్నాడు.

అట్లా జరగ్గా జరగ్గా, యింతలో, గడువురోజు రానే వచ్చింది. ఆరోజున రాజుగారు చక్కగా అలంకారం

చేసుకొని తనమేడమీద ఆ మహాయోగితో సహా యెక్కి రాజవీధివైపు చూస్తూ నుంచున్నాడు.

యెంతసేపు జూసినా రాజవీధిలో మామూలు మనుషులుతప్పితే తామనుకొన్నట్లు యితరులెవ్వరూ కనిపించలేదు.

“యిదేమిటి యోగిగారూ?” అంటాడు రాజు.

“ఫరవాలేదు. కాసేపు ఆగండి.” అంటాడు యోగి.

అప్పుడు రాజుగారికి అనుమానమేసి ఆ యోగిమీద మహాకోపం వచ్చింది. వచ్చి యేమన్నాడంటే- “యిదుగో నువ్వుచెప్పినట్లు యేరాజైనా రాకపోతే రేపు కరకర బారెడు పొద్దెక్కిసరికి నీతలదీయించి నా కోటకొమ్మకు కట్టిస్తాను.” అన్నాడు.

సరేనన్నాడు యోగి.

ఆపర్వే యేంజరిగిందంటే—గడువు యింకా కొంచెంసేపు వుందనగా, పరాకుగావున్న రాజుగార్ని పలకరించి “అదుగో అటు చూడండి.” అన్నాడు యోగి.

చూస్తే యేమున్నది ! ? ?

పెద్దపెట్టున రాజవీధినిండా గుడ్డిగాడిదలు! వాటి మీద తలలు నున్నగా గోరిగించుకొని కూచున్నరాజులు!! అబ్బా, వొకటే గాడిద అరుపులు !!!

అవి గుడ్డిగాడిదలు అవటంవల్ల కళ్ళు సరిగా కనపడక ఒకధానితో వొకటి ఢీకొట్టుకొంటూ వున్నయ్యి;

యెగిరెగిరి వెనకకాళ్ళతో తన్నుతున్నయ్యి. ఆ తన్నులకి కొందరురాజులు పళ్లు వూడినయ్యి; కొందరి ముక్కులు పగిలినియ్యి. అంతా నానారభసగాను వున్నది.

“అయితే, అవ్వా, అంత నీచమైనపనిని రాజ్య మేలేరాజులు యెట్లా చేశారు?” అని అనుమానంగా నేను అడిగాను.

“నాయనా, నువ్వు యెరగనిది యేమున్నది? డబ్బు గడ్డినిగూడా తినిపిస్తుందని నీకు తెలుసయ్యే, మరి అట్లాంటప్పుడు వొకగొప్పరాజ్యంయేలేరాజు తమ ఆల్లుడొత్తాడంటే నానాగడ్డితిన రాళ్ళాలేలే రాజులు ఆపని చేశారంటే అందులో వింత యేమున్నదీ?” అని అవ్వ సమాధానం చెప్పి, తనకథ సాగించింది:

ఆఁ, యికవిను. ఆపర్నే యేంజరిగిందంటే—యిట్లా గుడ్డిగాడిదలమీద యెక్కివచ్చే వారిని చూడగా రాజుగారికి పొట్ట చెక్కలయ్యేంత నవ్వు వచ్చింది. కానీ, వెంటనే గుండెలో రాయిపడింది.

యేందుకో తెలుసా? తాను చాటింపు వేయించేప్పుడు వొక్క రాజున్నా యిందుకు సిద్ధమవుతాడా అని రాజు అనుమానించాడు. కానీ యిప్పుడు కొన్నివందలమంది రాజులు గుడ్డిగాడిదలమీదయెక్కి బయలుదేరారు. మరి తన వాగ్ధానం ప్రకారం యేంచెయ్యాలి? యింతమంది రాజుల

కూతుళ్ళని తాను యెట్లా పెళ్ళిచేసుకోగలడు? తనకి కావాలి సింది వొక్కతేగండా!

“యేమి మహాత్మా! యేం చెయ్యమంటారు మరి?” అని రాజుగారు ఆ యోగిని అడిగారు.

అప్పుడా యోగి బాగా ఆలోచించి, “మీకొచ్చిన భయం యేమీ లేదు. మీరు వూరికినే చూస్తూ వుండండి. తక్కినపని నేనుపూర్తిచేస్తాను.” అని అభయంయిచ్చాడు.

అందుకు రాజుగారు సరేనన్నాడు. అప్పుడు యిద్దరూ మేడదిగి కొలువుకూటంలోకి వచ్చారు.

ఆ కొలువుకూటంలోకి అప్పుడే ఆ రాజులు వచ్చారు. ఒకటే గాడిద అరుషలు చెవులు చిల్లు పడేట్లు!

“సరే. మీరంతా గాడిదలనుంచి దిగండి.” అన్నాడు యోగి.

అందరూ దిగారు.

“నేను కొన్నిప్రశ్నలు అడుగుతాను వాటికి సమాధానంగా మీలో యెవరు సరిగా పనిచేసి చూపుతారో, వారి కుమార్తెని రాజుగారు చేసుకొంటారు.” అన్నాడు యోగి.

అందుకు భేష్భేషు అన్నారు సున్నపుబొట్టురాజులు.

“మీలో గాడిదకాళ్లుపట్టుకొని- రాజునైన నేను యీ గుడ్డిగాడిదకంటే కనాకష్టం- అని యెవరంటారు?” అని అడిగాడు యోగి.

అందుకు సమాధానంగా ఆ రాజులంతా తమ తమ గాడిదలకాళ్లు బట్టుకొని ఆమాటలు అన్నారు.

యిదిజూసి పాపికేతువురాజు గుండెలో మళ్ళీ వొక బండరాయి పడింది. యేమీ ఫరవాలేదన్నట్లు యోగి సైగ చేసి మళ్ళీ ఆ రాజుల్ని యేమడిగాడంటే— “మీలో యెవరు రాజునైనా వెనకజన్మలో కుక్కని— అని అంటారో ఆయనకుమార్తెని మా రాజుగారు పెళ్ళిచేసుకొంటారు.”

అప్పుడా రాజులంతా నేను కుక్కనంటే నేను కుక్కనని భౌ భౌ మని మొరగటం మొదలెట్టారు కొలువు కూటమంతా కుక్కల అరుపుల్తో నిండ్రిపోయింది. వినలేక రాజుగారు చెవులు మూసుకొన్నారు. ఆ యోగి వారిని మొరగటం ఆపమని సైగచేసి మళ్ళీ యేమన్నాడంటే— “మీలో యెవరైనా— రాజునైననేను నారాజ్య మంతట్లాకి నీచాతి నీచజ్ఞి; అతి నీచానికి వొడిగట్టితేగాని నారాజ్యం నిలవదు— అని అనండి. వారికూతుర్ని....”

అని యోగి యింకా యేమేమో చెప్పబోతుండగా ఆరాజులు అడ్డుతగిలి, “స్వామీ! మాచేత యింకా యెన్ని పనులు చేయిస్తారండీ?” అని అడిగారు.

“అయ్యో. అదేమన్నమాట? నేనుచెప్పే పనులన్నీ మీరు రోజూ చేసేవేనయ్యో. అయినా అడిగారు గాజ్జిట్ట

ఈప్రశ్నతో ఆపేస్తున్నాను. పూ, యిక కానివ్వండి.” అన్నాడు మహాయోగి.

సరే, అపర్నె, ఆరాజుల్లో ప్రతివాడూ “నారాజ్యంలో కల్లా నేనే నీచాతి నీచుజ్జి....” అన్నారు ఒక్కసారే.

యిదంతా చూసి ఆమహాయోగికి శంకపట్టుకొన్నది. తనకూతురునిచ్చి యారాజ్యం కాజెయ్యటానికి యెంత నీచమైనా అనుభవించటానికి యారాజుల్లో ప్రతివాడూ సిద్ధంగా వున్నాడు. అయితే మరి పాపికేతు మహారాజు యిందులో యెవరిపిల్లని చేసుకొనేట్లు? అని ఆయోగిశంక.

యిక రాజుగారు యేమి ఆలోచించారంటే- “వారే వారే, వీళ్ళలో ప్రతివాడూ యెంతనీచానికైనా వాడిగట్టి, తనకూతుర్నినాకిచ్చి పెళ్ళిచేసి, నారాజ్యం మింగాలని చూస్తున్నాడు. మరి యిట్లాంటప్పుడు యిందులో నాయిష్టంవచ్చిన వాడికూతుర్ని చేసుకొంటే! వీళ్ళే యెంత నీచులైతే వీళ్ళకి పుట్టిన కూతుళ్ళెంత నీచులై వుండాలి? రేపు ఆకూతురికి నాకూ పుట్టబోయే కొడుకెంత నీచుడవుతాడో!! అంతేగాక నేనే పరమనీచుణ్ణి. దేముడి పేరుతో, దెయ్యాల పేరుతో, సైన్యం వుంచుకొనీ, కుట్రలో మోసాల్లో రాజ్యం యేలుతుంటిని. కనక మాయద్దరికి పుట్టబోయేవాడు పరమన్నర నీచుడౌతాడు గందా! అట్లాంటప్పుడు నా కీ పెళ్ళి యెందుకు, పెటాకు లెందుకు? వెనక నేనెటువంటివాణ్ణో వీళ్ళకి చెప్పేస్తే వీళ్ళపీడ వదిలించుకోవచ్చని” రాజుగారు అనుకొన్నాడు.

అనుకొని ఆ గాడిదరాజుల్తో యేమన్నాడంటే—
 “అయ్యల్లారా, మీరు చాలా శ్రమపడి వచ్చినందుకు చాలా
 సంతోషం. కాని ఒక్కసంగతి, అదేమిటంటే— ఈమహా
 రాజ్యానికి మహారాజునైన నేనులక్షగాడిదలకంటే కనాకష్టం
 మీకంటేముందే నేను పూర్వజన్మంలో కుక్కుని. యీ
 జన్మలో ప్రపంచంలో అందరికంటే నీచాతి నీచుణ్ణి, ఆండు
 వల్ల, నాకు మీరూ వద్దు; మీపిల్లావద్దు.” అన్నాడు.

డాంతో ఆ రాజులంతా తెల్ల మొఖాలు వేసి తమగాడి
 దల్లి యెక్కి దేముడా అంటూ తిరిగి వెళ్లిపోయారు.

చ దు వు స ం ధ్య లు

(ప్రది హేనోనాటిరాతి) అవ్వచెప్పినకథ.)

అవ్వమనమడు వొకడు యెక్కడో మిలిటరీలో
 వున్నాడట. ఇవాళ అక్కణ్ణుంచి ఓ వుత్తరం వచ్చింది.
 అవ్వ ఆవుత్తరం తీసుకొచ్చి, “నాయనా, యిది కాస్త
 చదివి పెట్టవోయ్.” అన్నది.

ఆవుత్తరం యింగ్లీషులోవుంది. ఆ భాషమాత్రం
 అద్దాన్నంగావుంది.

దానిమీద నా కనుమానం వచ్చి, “అవ్వా, నీ మన
 మడు యేంచదివాడూ?” అన్నాను.

“నా మనమడా? యేంచదవకే? యప్పే చదివాడు. యిప్పుడు మిల్టరీలో ఆపిసరు. అందులో చదవలా?” అని అడిగింది అవ్వ.

అవ్వ యేమన్నా నొచ్చుకుంటుందేమోనని సందేహిస్తూనే, “అవ్వా, యాయన యప్పేదాకా చదివినట్టులేదే?” అన్నాను.

“అయ్యో, చదవకేం? చదివాడు....” అని అవ్వ కాసేపాగి “వాహా, అదా నువ్వనేదీ! రాత సరిగా లేదంటావ్. అంతేగా! ఆమాట సూటిగానే అనరాదూ, నా దగ్గిర నీకేంభయం? నువ్వు నామనమడికంటే యెక్కువేరా, నాయనా. ఆ యికాలపుచదువులు యెరగవూ? వానా కాలపు మనుషులూ, వానాకాలపు చదువులూనూ!” అన్నది.

“అయితే అందరూ అంతేనంటావా?” అన్నాను.

“అందరూనని నేనెట్లా అంటానూ? నా కామాత్రం తెలివదంటావా? కాని, మొత్తంమీద యికాలపు చదువు సంధ్యలు అట్లావున్నయ్యి. ఆ మాటలోనే గెప్తికొచ్చిందొక కథ. ఆన చెపుతాలే” అన్నది అవ్వ.

రాత్రికి అందరం భోజనాలుచేసి తీరిగ్గా కూచున్నాక అవ్వ కథమొదలుపెట్టింది; నేను వూకొట్టుతున్నాను.

ఈ కథ జరిగి ఎన్నాళ్లకాలేదు; మొన్నీమధ్యనే జరిగింది. అదీగాక యిట్లాంటివి మనదేశంలో చాలాచోట్ల జరుగుతానేవున్నయ్యి.

ఆ యిక అసలురథ; వొకపట్నంలో వొక
హైస్కూలు వున్నది. దాని హెడ్ మాస్టరుపేరు సరాసరి
శర్మ. ఆయన అసలుపేరు అదిగాదులే. రామశర్మ.

మరి యీపేరు యెందుకొచ్చిందంటే— ఆయనది
గిజినిపట్టు యేమాట అంటే ఆమాట చెల్లించుకొనేవాడు.
అన్నమాటకి తిరుగులేదు. అది మంచిదై నా చెడ్డదై నా తన
పంతమే పంతం. సరాసరిగా ఆయన చెప్పిందే జరిగి
తీరాలి. అసలు ఆయన స్కూలులో బయలుదేరితే సరాసరి
యింటికి పోవాలిసిందే; మధ్యలో ఆగడు. అట్లాగే యింటి
వద్ద బయలుదేరితే సరాసరి స్కూలుకి రావాలిసిందే.
ఆయన యేదిచేసినా సరాసరే. అందువల్లనే యే పెంకి
ఘటమో ఆయనకా మారుపేరు తగిలించాడు. ఆపేరేగాక
ఆయనకి బరాబరిభోట్లు, యేకచూపుఅవధాని, ముక్కుసూటి
శాస్త్రుర్లు— అని యింకా వున్నాయిపేర్లు. కాని, అన్నిటికంటే
బాగా వాడుకలోకొచ్చింది సరాసరిశర్మ.

స్కూలుగోడలనిండా, నల్లబల్లలమీదా. ఆఖరికి
పిల్లలుకూచునే బెంచీలనిండా యీ పేర్లే!

యీ సరాసరిశర్మ అనేది యెంతవాడుకలోకొచ్చిం
దంటే— ఆపట్నంలో ఆపేరు తెలిసినంతమంది యిక
యేపేరునీ యెరుగరు! రామశర్మ అంటే యెవరికీ తెలవదు;
సరాసరిశర్మ అంటే యెవరో అందరూ చెబుతారు.

శర్మగారికి యీసంగతులన్నీ తెలుసు. అయినా ఆయన కా పేరుతోపిల్చినా కోపంవచ్చేదికాదు. క్లాసులోకి తానురాగానే నల్లబల్లమీద పెద్దఅక్షరాలతో సరాసరిశర్మ అని రాసివుండటం చూసి, “వోరేయ్, యేపొద్దు నానామం జపిస్తే మీకు వచ్చిచచ్చేదేముందిరా? పాఠాలువల్లిపై లాభం; ప్యాసవుతారు. అప్పుడు మీకు నాకు అందరికీ లాభం!” అని పిల్లల్లో అనేవాడు. అంతేగాని అలా రాశారవి పిల్లల్ని కొట్టటంగిట్టటం- చాలామందిపంతుళ్లకిమల్లే- చేసేవాడుగాదు

అట్లాగని శర్మగారు పిల్లలకు అలుసుయిచ్చేవాడని అనుకోవద్దు. పిల్లలవిషయంలో ఆయన ఉమించి వూరు కొనేది ఆవిషయంలో మాత్రమే. తక్కినవాటిల్లో చాలా పట్టుదలగా వుండేవాడు.

వొకనాడు సరాసరిశర్మ తనయింటివరండాలో కూచుని యేమిటోకాగితాలు తిరగేసుకొంటున్నాడు. బజారు తలుపు దగ్గరగా వేసివున్నది.

ఆయన అట్లా పనిలోమునిగివుండగా వారి ఐదో కుర్రాడు తనపాఠం వప్పజెపుతానంటూ వచ్చాడు. ఆరో కుర్రాడు అణా యివ్వమంటూ వచ్చాడు. కూరగాయలు తెప్పించమంటూ యింట్లోంచి భార్య కేక వేస్తున్నది. అదే సమయాన సరి గీతంచేర్చుకొంటున్న పొరుగుంటివార

మ్మాయి సా రి గా మా అంటూ హాస్యోనిమోగిస్తూ కంఠం విప్పింది. దానికి శ్రుతి గానా అన్నట్లు శర్మగారి పాలుతాగె పిల్ల గుక్కబట్టి ఏడున్నరశ్రుతి యెత్తుకొన్నది.

యికజూడు శర్మ అవస్థ! యేమనిచెప్పేది?

“వారే మీశ్రాద్ధం, మీకందరికీ నేను పనిచేసు కొనేప్పుడు తీరిందట్రా?” అని అందర్నీ విదిలించికొట్టే శాడు. పాలులేని బక్కకుక్క తనపిల్లల్ని కసురుకొన్నట్లు.

వాళ్లు తండ్రి కోప్పడినపుడు కాస్త వెనక్కితగ్గటం, ఆతర్వాత మళ్ళీ మొదలుకుయెత్తుకోటం చేస్తున్నారు. శర్మ పని వీసమంతగూడా సాగటంలేదు. అణాయిమ్మన్న ఆరో కుర్రాడు తండ్రికూచున్నకుర్చీకాలు వాపేసుకొని యెంత కసిరికొట్టినా ససేమిరా అంటూ మొరాయించాడు.

ఆసమయంలో బజారుతలుపు కిరకిరమన్నది. పొట్టిగావున్న వొక పెద్దమనిషి తలుపుతోసుకొని లోపల కొచ్చి శర్మకి నమస్కారంచేశాడు.

యిక తనుపనిచేసుకుయేడ్చినట్లే యీ గొడవలోనని అనుకొన్నప్పటికీ, తనవిసుగుని పైకి కనపడనీయకుండా మర్యాదగా “రండి, కూచొండ్డి” అన్నాడు శర్మ.

ఆ పొట్టిమనిషి వొకకుర్చీలో కూచున్నాడు.

“తమ రైక్కడా చూసినట్లు జ్ఞాపకంలేదు” అన్నాడు శర్మ.

“అవునైంది. మాది గుంటూరుజిల్లా. తమర్నిచూసి పోదామని వచ్చా” నన్నాడు ఆ పొట్టిమనిషి.

పోతాడేమో యిక తన పనిచేసుకోవచ్చని శర్మ కొంతసేపు మౌనంగా వూరకొన్నాడు. కాని, ఆ పెద్దమనిషి యెంతసేపటికీ పోకపోయేసరికి వీడెవడో బాతా ఖానీకి వచ్చినట్లున్నాడు, యిది యెట్లాగూ తప్పదని శర్మ తన చేతిలోవున్న కాగితాలు కిందపెట్టేసి—

“యేమిచూస్తారు మాజీవితం! యిదుగో యిట్లా వున్నది!” అని శర్మ తానే సంభాషణ ప్రారంభించాడు.

“దానికేమొచ్చెలెండి” అని ఆ పెద్దమనిషి యిక నేంమాట్లాడాలో తెలవక వూరకొన్నాడు.

శర్మ యిక చాటభారతం యెత్తుకొన్నాడు : “ఆ కాలమూ, అదీ అదంతా వేరు. యీకాలపు తీరుతెన్నులు వేరు. యెంతవరకో యెందుకు? చదువులసంగతే చూడండి” అని యింకేమిటో చెప్పబోతుండగా, కుర్చీ పట్టుకొని కూచున్నకుర్రాడు యెవరో పొరుగుపెద్దమనిషి వుండటంవల్ల యిక తనతండ్రి కొట్టడనీ, కాబట్టి యిదే మంచిసమయమనీ సందుజూసుకొని అణా యిమ్మంటూ పెద్దగా గొంతెత్తి యేడ్పులంకించుకొన్నాడు. శర్మ నివ్వెర పోయాడు.

యింతలో ఆ పెద్దమనిషి మర్యాదకోసం “యిదుగో అబ్బాయ్” అని, శర్మ యెంతవద్దంటున్నా వినిపించుకోకుండా, ఆకురాక్షిచేతులో వొక రూపాయి పెట్టగా వాడు గంతేస్తూ లోపలికి పోయాడు.

“యిదుగో, యీకాలపువెధవలు యింతేనండీ. కనిపెంచిన తల్లితండ్రుల్ని పీక్కుతినబంతప్పితే వొక్క అక్షరంముక్క రాదుగందా! తల్లిదండ్రులేమో పీళ్లు చదువుకొని, వుద్యోగాలుచేసి, తమని వుద్ధరిస్తారని యీవెధవల్ని బడికిపంపటం: మరి యీవెధవలేమో బడిలో ఆ పంతులు చెప్పేదేమిటో వినకుండా నానాగోలా చేసి తిరగటం, ఆడ పిల్లల్ని అల్లరిచెయ్యటం, పరీక్షలొచ్చినప్పుడు కాపీలుకొట్టటం. అట్లా స్కూలుఫైనలువరకూ దేకటం, అక్కడ తప్పేట్లుంటే మార్కులువేయించుకొని ప్యాసుగావటం, యింక చదివో చనవకో వుద్యోగంలోకి యాడవటం, ఆ వుద్యోగంలో వుత్తరమైనా రాయటం చాతగాక మొత్తుకోటం! యిదేగా వరనా! ఆ, యీమధ్య ప్రయివేట్లువచ్చినయ్యి. దానికి యెక్కడలేనిడబ్బు తగలెయ్యటం. అక్కడ మాత్రం నేర్చుకొనియేడ్చే దేమున్నది? యిదేగదండి పరస!”

“అంతేలేండి మరి. యీకాలపు తీరేఅంత!”
అన్నాడు ఆ పెద్దమనిషి.

తను చెప్పినవాన్ని వోళ్ళకొనేమనిషి ఒక్కడన్నా
కనిపించినందుకు ఆ హోష్టిమనిషిని మనసులో మెచ్చు
కుంటూ శర్మ మళ్ళీ అరంభించాడు—

“అంతగాక యీకాలపుచదువులు యింకేమున్న
య్యండి? యీపెద్దవలు చదివియాడవక మార్కులు రాక
పోతే అదిమా తప్పుట! వాళ్ళు చదవందే మే మేంచేస్తాం?
పంతుళ్లు చెప్పటంలేదని వంకబెట్టేవాళ్ళేగాని, పిల్లలు చదవ
టంలేదని అనేవాడున్నాడా? యీమధ్య విద్యార్థిసంఘాలు
వచ్చినయ్యి. వాళ్ళయినా యీసంగతి యేత్తుతారుగందా
అనుకొన్నాను. కాని, వాళ్ళు జీతాలూ, బానిసవిద్యావిధానం
అనటమే గాని, విద్యార్థుల్లో సుశిక్షణ లేకపోవటాన్ని అదే
మిరా అన్నవాడే లేడు! యేమంటారు? యింకా దేశం
యేంబాగుపడియేడుస్తుంది చెప్పండి?” అన్నాడు శర్మ.

నిజమేనండి. అంతా యేమిటోగా వున్నది.”
అన్నాడు ఆ పెద్దమనిషి.

ఆ, అన్నట్టా— యీమధ్య సరైనకుర్రాడు నా
కొకడు కనిపించాడు. వాడు విద్యార్థిఫెడరేషనులో పనిచేసే
వాడట. విద్యార్థులకి రాజకీయాలెందుకురా అని మొదట్లో
వాణ్ణి కూకలేశాను. అయితే, పాపం, వాడు చాలా కుదు
రైనవాడు. బాగా చదివేవాడు. కాని, యింగ్లీషులో
మార్కులు వచ్చేట్లులేవు. వాడితండ్రి బాగా డబ్బుగలాడు.

మార్కులు వేయించ కొస్తానన్నట్ట. అప్పు డా కుర్రాడు
యేమన్నాడో తెలుసాండి? ఆపనిచేస్తే పురిపోసుకొనిచస్తా
నన్నాడు ! అదుగో, అందరూ అట్లా వుంటే, దేశం
యెప్పుడో భాగుపడేదండీ!” అన్నాడు శర్మ.

“అవునవును” అన్నాడు ఆ పొట్టిమనిషి.

“తమరువచ్చిన పనేమిటో శెలవిస్తారా? యింత
వరకూ ఆ శంగతి అడగటమే మరిచిపోయాను” అన్నాడు
శర్మ. “యేమీలేదు, తమ రేమీ అనుకోకుండావుంటే
చెబుతా” నన్నాడు పొట్టిమనిషి.

“దివ్యంగా చెప్పండి. యేమీ అనుకోను”

“యేమీలేదండీ. మావాడొకడు స్కూలుపైనలు
పరీక్షకి కూచున్నాడు. వాడికి 20 వేలు కట్నం యిచ్చేట్లు
న్నారు. అయితే పరీక్షలో తప్పితేమాత్రం లాభంలేదు.
వాడికి యింగ్లీషులో లోటు. ఆ పేపర్లు తమదగ్గరకొచ్చి
నియ్యని విని వచ్చాను. మీరడిగినంతా యిస్తాను. ప్యాసు
మార్కులుమాత్రం వెయ్యండి, చాలు.” అన్నాడు పొట్టి
మనిషి.

శర్మ ఆశ్చర్యంతో “అయితే నేను యిందాకటి
నుంచీ చెప్పింది చెవిటికి శంఖంపూదినట్లయిందన్నమాట!
అన్నీ నిజమేనని వొప్పుకొంటిరే, నేను మాట్లాడుతుంటే!
అంతే మరి. తనదాకావస్తే అంతే మరి. కాలం అలాంటిది!

మీరు అక్షరూపాయలిచ్చినా నేను మార్కులు వెయ్యను!” అన్నాడు.

“తమ రలా శెంపెస్తే నేనెంచెయ్యగలను చెప్పండి? నేను చాలా యిదిలో వున్నాను. 20 వేలకట్నం! అది చేదాటిపోతే యిక మావాడికి మళ్ళీ ఆ ఛాన్సు రాదు, మీ కాళ్ళపట్టుకొంటా.” నన్నాడుపొట్టిమనిషి.

“మీరు యెన్నిజెప్పినా నేను వినను. లాభం లేదు” అన్నాడు శర్మ.

యింతలో యెవరో యిద్దరు లోపలకొచ్చారు. మామూలుమర్యాదలన్నీ అయినాక, ‘యేంపనిమీదొచ్చారు?’ అనడిగాడు శర్మ—

“అయ్యా, తమరు యెరగనిదేమున్నది? మా కుర్రవాడొకడున్నాడు, యీసంవత్సరం స్కూలుఫైనలుపరీక్షకి కూచున్నాడు. కాని - ఖర్మంగాలి-యింగ్లిషు బాగా రాయలేదట. తప్పుతాడట, తప్పాడంటే యిక తోటికుర్రాళ్ళంతా నవ్వుతారు, నేను యేరైలుకిందో పడి చస్తాను, మార్కులు వేయించుకొస్తే సరేసరి లేకపోతే ఖాళీయేనని వాడు ఖీష్మించుకు కూచున్నాడు. అయ్యా, వాడు వొక్కడే బిడ్డ. మాకు యెంతో ఆస్తివున్నది. కాని, యేం లాభం? మీరు కోరినధనం యిస్తాను. ఆ మార్కులు వెయ్యండి.” అని ఆ వచ్చినవారిలో వొకడు అన్నాడు.

“యింక చెప్పేదేమున్నది? నేనూ ఆపనిమీదే వచ్చానండి. మావాడిముత్తవత్తల్లి వొకరై వున్నది. ఆమె దగ్గర బోలెడంత డబ్బువున్నది. మావాడు యీసంవత్సరం పరీక్షలో తప్పకుండా ప్యాసైతే ఆ డబ్బుంతా యిచ్చి అజ్ఞాధి కారికూతురై న తనమనమరాని తీసుకొచ్చి పెళ్ళిచేస్తా నంటున్నది యిప్పు డా ముత్తవత్తల్లి జబ్బుతో మంచం యెక్కివున్నది. ఆవిడ చావకముందే వారసులంతా రాబం దులకిమల్లే వచ్చి కాచుకొని కూచున్నారు. యిక ఆవిడ యెంతోకాలం జతకదు. చచ్చిపోయిందా యీ మాపని సున్నాయే లేదూ, మావాడు తప్పినా యిక మానోట్లో మట్టె! అందువల్ల తమకు దయచేసి ఆమార్కులు వెసి పుణ్యంకట్టుకొండి” అని రెండోమినిషి అన్నాడు.

అంతా విని ‘నేను వొక్కమార్కుగూడా వెయ్య’నని శర్మ ఖండితంగా చెప్పివేశాడు.

అప్పు డా ముగ్గురూ చింతాక్రాంతులయ్యారు. లోకంలో న్యాయం లేదా ధర్మంలేదా? వుంటే యీ హెడ్ మాస్టరు యింత అన్యాయంగా, యింత అధర్మంగా మాట్లా డేవాడేనా !

తమగతి, తమపిల్లలికివచ్చే కట్నాలగతి యేం గావాలి? బూడిదలోపోసినపన్నీరు అవలసిందేనా!

తమనిపుట్టించిన దేము డేమయ్యాడు? దేముడికన్నా జాలిలేదా? పిల్లల నెందుకివ్వాలి? యిచ్చాడుపో—యింత ఖర్చుపెట్టి చదివిస్తే యింగ్లీషులో మార్కులురాకుండా యెందుకుచెయ్యాలి? చేశాడుపో — పరీక్షలోతప్పినా ఆ కట్నాలకన్నా వచ్చేట్లు యెందుకుచెయ్యలేదు? తాము వచ్చే ప్పడు వారం, వరం, తిదీ, నక్షత్రం చూసివచ్చారే! పైగా తమకోర్కె తీర్చితే కొబ్బరికాయలుకొడతామన్నారే? అం దాకా యెందుకు? అంతకుముందు యెన్నిమొక్కులు మొక్కలేదు; యెన్ని కొబ్బరికాయలుకొట్టలేదు? 'దేముడికి యింత జాలిలేకుండాపోవాలా?

పోనీ, దేముడు యింకొక పనిచేసినాపోయేదిగా! అదేమిటంటే—అస లీ హెడ్ మాస్టర్ని పుట్టించకుండావున్నా పోయేది. పుట్టించినా, యీసంవత్సరం యింగ్లీషుపేపర్లు చెప్పితేవి నేటటువంటి సుగుణవంతుడిచేతుల్లో వేయించినా పోయేది!

అదీ యిదీ గాకుండా దేముడు తమని యింత మోసంజేస్తాడూ! అని ఆ ముగ్గురూ చాలా విచారించారు. అయినా యెందుకైనామంచిదని దేముడికి మరోసారి మొక్కుకున్నారు.

తర్వాత శర్మని మళ్ళిబతిమాలారు. శర్మ వినలేదు. యింకా యెక్కువడబ్బు యిస్తామన్నారు. లాభంలేక

పోయింది. యిక ఆగలేక అందులో వొకాయన.... “నే నెవరో తెలుసా? యీజిల్లాబోర్డు పెసిడెంటు మా దగ్గర బంధువే. ని న్నేంచేస్తానో చూడు!” అన్నాడు.

అప్పుడు సరాసరిశర్మ యేమన్నాడంటే — “జిల్లా బోర్డు పెసిడెంటుగాదు, ఆయనతాతయినా నాకు భయం లేదు! తెలిసిందా? కావాలంటే యివాళే రాజీనామా పారేస్తాను వెధవవుద్యోగం!!” అన్నాడు.

దాంతో ఆముగ్గురూ తెల్లమొఖంవేశారు. దానిమీద “మీరు మార్కులు వేసేదాకా మేము యిక్కణ్ణుంచి కదలనే కదలం!” అని హతంవేసుకొని కూచున్నారు.

ఆతర్వాత యింకో యిద్దరుముగ్గురు వచ్చారు. వాళ్ళూ మార్కులకోసమే వచ్చింది. యిక యీప్రవాహానికి అంతున్నట్లు లేదు. శర్మకి యేమీతోచలేదు. వూళ్ళో తన స్నేహితు డొకడున్నాడు. పూర్వకాలపుమనిషి; యీకాలపు చదువుల్నీ, పిల్లల్నీ బాగా విమర్శించేరకం. అతడివద్దకెళ్లి యేదైనా సలహాతీసుకొంటే మంచిదని ఆలోచించి, “యిప్పుడే వస్తానుండండి” అని వాళ్ళకి చెప్పి స్నేహితు డింటికి బయలుదేరాడు.

బయలుదేరితే యెక్కడా ఆగేరకంగాదని చెప్పాను. సరాసరి అక్కడికే గబగబానడిచిపోతున్నాడు. నడుస్తున్నాడన్నమాటేగాని, మనసంతా యీ మార్కుల వ్యవహారం

మీదనే వున్నది. బజారులో యెవడు తనవంక చూసినా మార్కులు వేయించుకొనే బాపతేనని భయపడుతున్నాడు.

యింతలో పోస్టుజవాను యితన్నిచూసి వెనకాల నుంచి “శర్మ గారూ” అని పిలిచాడు. శర్మ వెనక్కు తిరిగితే యేమవుతుందో! పిలిచినవాడు మార్కులకోసం వచ్చిన రకమేమో!

అందుకని యింకా గజగబానడుస్తున్నాడు. తత్తర బిత్తరగా శర్మ యిట్లా నడవటంచూసి, పక్కనపోయేవాళ్లు విచిత్రంగా యితడివంక చూడమొదలెట్టారు. దాంతో శర్మకి మరీ ఆరాటం!

యెట్లాగై తేనేమి తనస్నేహితుడింటికి చేరుకొన్నాడు.

శర్మ గదిలోవుండగానే ఆ స్నేహితుడు, “మాట లోనే వచ్చావోయ్. నూరేళ్లాయుస్సు! నేనే నీవద్దకు వద్దా మనుకొంటున్నాను” అన్నాడు.

మార్కులకోసరం కాదుగదా! అనుకొన్నాడు శర్మ. యెబ్బే! తనస్నేహితుడు అలాంటింకం గాదు; చాలా నీతిమంతుడు. ఆపని చస్తే చెయ్యడు.

యిద్దరూ కూచున్నాక శర్మ యేమన్నాడంటే — “హమ్మయ్య బతికానురా బాబూ....నీదగ్గర కొకసలహా కొచ్చాను. యీపూట నావద్దకి ఐదారుగురు పెద్దమనుషులు వచ్చారు. బాగా ఆ స్తివున్నవాళ్లు. తమకొడుకులికి యింగ్లీ షులో మార్కులురావట. నేను మార్కులు వెయ్యాలట. యెంత డబ్బు అడిగినా యిస్తారట. మార్కులువెయ్యక పోతే మాయింట్లోనుంచి కదలరట. వాళ్ళ కొంపలుమునిగి పోతాయట. నాసంగతి నీకు తెలుసుగదా? మనం కష్టపడి చదువుకొని ప్యాసయ్యాం. అంతేగాని, యిట్లా మార్కు లేయించుకొని కాదు. యింకా తిండిలేనిబీదాడికి మార్కులు వేసినా అదొక అరదం. యెందుకంటే వాడు తప్పితే యిక ఆకుటుంబం యాడవాల్సిందే. అందుకుగూడా నేను వ్యతి రేకమేననుకో. మరి యీ డబ్బున్నవాళ్ళకి యిదేంరోగమో! సరేగాని నీ సలహా ఏమిటి?”

“నాసలహా యేమున్నది? మార్కులు వెయ్యటం మంచిదిగాదనుకో మార్కులు వెయ్యటమంటే పిల్లల్ని

పాడుచెయ్యటమేగదా? పోయి పోలీసునిపోర్టు యివ్వు. వాళ్ళే యాడుస్తారు యీపెద్దమ్మ బయటికి!” అన్నాడు స్నేహితుడు.

“మరి ఆ పోలీసులుగూడా యీధనికుల పక్కనే వుంటారుగదోయ్? కావాలంటే యీపెద్దమ్మనుషులు వాళ్ళకి మేత పారేస్తారు. దాంతో గవ్ చిప్!” అన్నాడు శర్మ.

“అమాటా నిజమే లోకంలో జరిగేదే అదిగామరి! అయితే ఒకపనిచెయ్యి. వేస్తానని చెప్పి పంపేసెయ్యి.” అన్నాడు స్నేహితుడు.

అమ్మా, వాళ్ళు ఏంటారూ? వాళ్ళు చూస్తుండగానే మార్కులు వెయ్యారోయ్?” అన్నాడు శర్మ.

“సరే, వేసి, వాళ్ళుపోయినాక కొట్టేసెయ్యి.”

ఆ సలహా శర్మకి నచ్చింది. సరేనని వెళ్ళటానికి లేచాడు. “కాదు, కూర్చోవోయ్, వెళ్లుదువుగానీ!” అన్నాడు స్నేహితుడు. శర్మ కూచున్నాడు.

“నాదొక చిన్నపనివున్నదిరా బ్రదర్, మనం చిన్న తనరనుంచి స్నేహితులం, యెంతోస్నేహంగా బ్రతికాం, చూడూ, చేస్తావా చెపుతాను?” అన్నాడు స్నేహితుడు.

“చెప్పు, చూద్దాం” అన్నాడు శర్మ సందేహంగానే. “యేమీలేదోయ్, యిదే, మ-బావమరది కొడుకుని యెరు గుదువుగా? వాడు అక్కడెక్కడో చదువుతున్నాడు. వాడి

పేపర్లుగూడా నీదగ్గరకొచ్చినియ్యంట. చూడూ, యింగ్లిషులో కొంచెం పూర్ అని రాశాడు, బీదవాడు. కాస్త...." అని స్నేహితుడు యింకా తానుచెప్పేది పూర్తిచెయ్యకముందే శర్మ గబగబా లేచి బజార్నపడ్డాడు.

అతని వెనకాలే స్నేహితుడు కేకవేస్తూ బయలుదేరాడు. అదిచూసి శర్మవిసురుగానడిచి, తప్పించుకోటానికని వొకమంగలిషాపులో దూరాడు.

మంగలి యితణ్ని కుర్చీలో కూర్చోబెట్టి ముఖం వంక చూశాడు. గడ్డం గొరిగివుంది. అందువల్ల శర్మగారి తలగుడ్డతీసి చూశాడు. బట్టతల! అప్పుడు మీసాలవంక చూశాడు. బారుమీసాలు వున్నయ్యి. వోహో, మీసాలు తీయించుకొంటాడు గామాలునని "యేమండీ, మీసాలు తీసెయ్యమంటారా? ఫ్రెంచికటింగు పెట్టమంటారా?" అనడిగాడు మంగలి.

శర్మ యీలోకంలో లేడు. తన స్నేహితుడు యెక్కడవస్తాడోనని అతడికి ఆరాటంగా వున్నది. పరాకుగా "యేదో వొకటిచెయ్యవోయ్." అన్నాడు.

ఆమీద మంగలి మీసాలు సాంతంతీసేస్తేబాగుండదని ఫ్రెంచికటింగు చేశాడు. అది చూచుకోకుండానే శర్మ యాదాలాపంగా డబ్బులిచ్చి బయటికొచ్చి, అటూయిటూ చూసి మళ్ళీబయలుదేరాడు.

కొంతదూరంనడవగానే మళ్ళీ వెనకాల స్నేహితుడి కేకలు వినిపించినయ్యి. యక లాభంలేదని దగ్గరేవున్న వొక బూటుషాపులో కెళ్ళాడు.

ఒకడు ఐదారురకాలబూట్లు తెచ్చి శర్మముందు పడేశాడు. మంగలిషాపులోకిమల్లనే మళ్ళీ యిక్కడగూడా పరాకుగానే వుండి, వొకజతబూట్లు కొని, తొడుక్కుని, బయటికొచ్చి ఆటూయిటూచూసి, బయలుదేరాడు.

సరే, అపర్నే ఏంజరిగిందంటే—ఇంటిదాపులో కెళ్ళేసరికి వాకిట్లో ఎవరో అయివారుగురు మనుషులుండటం చూచాడు. ఇదేంపీడరా అని శర్మ పక్కసందులోబడి, దొడ్డివాకిలిని ఇంట్లోకి వెళ్ళాడు. శర్మ ఫ్రెంచికటింగ్, బూట్లు చూచి ఆయనభార్య విస్తుపోయి “ముసలితనంలో ఈ సోకులు కావాల్సొచ్చాయాండి! ఏమి టీ వేషం?” అని మళ్ళీ “సరే మాతమ్మడొచ్చాడు ముందులోపలికిపదండి” అన్నది. లోపలకెళ్ళి, బావమరిదిని కుశలప్రశ్నలు వేశాక “యేమోయ్, వుత్తరంముక్కన్నా రాయకుండావచ్చావ్?” అనడిగాడు శర్మ.

“పనిమీదేవచ్చాను యిదుగో చూడు బావా! వాళ్ళు డబ్బు యిస్తానంటావుంటే వద్దంటున్నావంట యేమిటి? యెవణ్ణిచూసినా అందినమట్టుకు సంపాదించుకొంటావుంటే యిదేంపిచ్చయ్యా నీకూ? యివా శేదో జీతండబ్బులు తెస్తు

న్నావు గాబట్టి సంసారం జరుగుతోంది. రేపు నీ పిల్లల గతేంగావాలి?" అన్నాడు బావమరిది.

“అది సరేలే. నువ్వాచ్చిన పనేమిటి?” అనడిగాడు శర్మ.

“యేమున్నదీ? నాన్నే హితుడొకాయన వున్నాడులే. నాకు చాలా కావలసినవాడు. అతని అల్లుడి పేపర్లు నీదగ్గర కొచ్చినయ్యంట. అందుకే వచ్చాను. మార్కులు వేసి, మనం యేంచెప్పినా చెస్తాడు. ఇది మట్టుకు చేసితీరాలి బావా” అంటూండగానే వక్కపూవులో వసారాలోకొచ్చి, అక్కడున్న పెద్దమనుషుల మీదుగాదూకి, తలుపుదీసుకొని బయటివాళ్ళనుగూడా దూసుకు పోయాడు శర్మ. అంతే ఆ మానవుడు మళ్ళి కనబడలేదు.

అని చెప్పి అవ్వ కథముగించి యింకా యిలా అన్నది—ఇవిరా నాయనా ఈకాలపుచదువులు!

సులు సూత్రం

(పదహారోనాటిరాత్రి) అవ్వచెప్పినకథ.)

“అవ్వా, డబ్బుని తేలిగ్గా, సులుసూత్రంగా సంపాదించేమార్గం మేమన్నా వున్నదా? నేను యెంత చాకిరీచేసినా యెప్పటికీకాలు యిట్టిచేగా వున్నది, కాస్తచెప్పుదూ.” అన్నాను.

“మంచ్రిపళ్ళే అడిగావురా మనమడా! సరేగాని, డబ్బుని సులుసూత్రంగా, వుట్రవుడియంగా సంపాదించాలంటావా? అయితే మీదొడ్లో భూమిలోపల లంకెలబిందె లేమన్నా వున్నయ్యేమో చూడరాదూ?” అన్నది అవ్వ.

“రెండు సంవత్సరాలనాడు యెవరికో పూని మా నట్టింట్లో లంకెల బిందెలున్నయంటే నట్టిల్లంతా తవ్విం చాము. పదిపది హేనడుగులలో తుకితవ్వింపాలె!” అన్నాను.

“తవ్విస్తే యేమింది? దొరకలా?” అన్నది అవ్వ.

“ఆఁ. దొరక్కేం? దొరికినాయి” అన్నాను.

“యేమిటి !! లంకెలబిందెలా? మరి యింకా డబ్బుం టావు యెందుకూ?” అన్నది అవ్వ.

“లంకెలబిందెలుగాదుదొరికింది, యెముకలపిడత!” అన్నాను.

“వోరి నీదుంపతెగా! నిజంగానే లంకెలబిందెలు దొరికినయ్యను కొన్నానే! మొత్తానికి యింట్లో గుంటపెట్టా వన్నమాట!” అన్నది అవ్వ.

“గుంటపెట్టటమే గాదు. గంటగూడా వాయింపాము బిందెలకి చెవుడేమో, వినపడదేమోనని!” అన్నాను.

“ఆఁ. అదిసరేగాని-జాతకం చూపించుకొన్నావా!” అన్నది.

“ఆహా. చూపించుకొని పడేశ్యయ్యింది. నాకు యిరవై యేళ్లువచ్చేసరికి పెద్ద లక్షాధికారినవుతానని వున్నది. యిప్పుడు నాకు ముప్పయ్యేళ్లు. ప్రస్తుతం ఖిక్షాధికారిగా మాత్రం వున్నాను” అన్నాను.

“ఆఁ, మంచిదే. అబద్ధం ఆడగల్గుదువా?” అని అడిగింది.

“అది మనచేతగాదే” అన్నాను.

“అయితే మోసంచెయ్యగలవా?” అన్నది.

“అది మనకి సరిపడదు!” అన్నాను.

“అయితే నువ్వు శుభ్రం వున్నమాట. యీ రెండూ చేతగానివాడికి వొక్కసారిగా అంతడబ్బు సులుసూత్రంగా యెట్లా వస్తుంది మరి? ఆఁ, సులుసూత్రమంటే గ్యాపక మొచ్చింది! మాపటి కొక కథ చెప్పుతా. ఆమాదిరిగా చేసి చూడు.” అన్నది అవ్వ.

రాత్రికి అందరం అన్నాల్లాతిన్నాక వినమంటూ అవ్వ వొకకథ ఆరంభించింది; నేను వూఁ కొట్టుతున్నాను-

నాయనా, వొకవూళ్లో దురాశయ్య అని వొక బీద వాడు వుండేవాడు. వాడికి పెళ్ళయింది. పిల్లాజెల్లా వున్నారు.

అయితే యేమయ్యిందంటే యీదురాశయ్య వొత్తి సోమరిపోతు, పనిచెయ్యాలంటే మహాబద్ధకం. యివతల పుల్లదీసి అవతలబెట్టేవాడు గాదు. కొతలుమాత్రం-అబ్బో

తెగకోసేవాడు. అదెంతభాగ్యం అనేవాడు, యిదెంతపని అనేవాడు! కూతలార్పాటమేగాని, కుప్పలో గింజలేదన్నట్లు ఆచరణమాత్రం కూనడం.

అట్లాగని తిండికి యేమన్నా వెనకాడతా డనుకొన్నావా? తిండికి డండి, పనికి బండా అన్నట్లు తిండి మాత్రం ముప్పుటలా సుష్టుగా తినాల్సిందే.

అందులోనూ అనేక శీలాలు, అనేక పట్టింపులు, యిదుగో. కూరలో వుప్పు తక్కువనేవాడు; అదుగో ఆ పచ్చడి కారంలేక చప్పగా వుండనేవాడు. “తీసుకు రారాదా. అన్నీ బాగాచేస్తాను” అని భార్య అంటే తిట్టికొట్టేవాడు. అడదానికి అంత మదమా? మిగవాణ్ణి యెదిరించిమాట్లాడుతుందీ? హవరా!

వూళ్లో యెక్కడ పెళ్ళిచున్నదా, యెక్కడపేరంటం వున్నదా అని కాచుకుని వుండేవాడు. యిక పిలిచిందే తడవుగా పప్పన్నానికి బైలుదేరేవాడు. రోజూ పప్పన్నాలు వుంటయ్యా? మరి భోజనంలోకి రుచులుగావాలయ్యే. అందుకని యిరుగింటికి పొరుగింటికిపోయి కూర అడిగిరా కుమ్ముఅడిగిరా అని భార్యని పంపేవాడు. యిరుగుపొరుగు వాళ్ళకి యీ సోమరిపోతుని జూసి చీదరింపుగావున్నా వాడి భార్యమొఖంచూసి రోజూ యెవరోఒకరు యేదోనొక కూర పెట్టేవాళ్ళు.

భార్యా పిల్లలూ చాకిరీజేసుకొచ్చి పెడితే, బ్రేవని త్రేపుతూ, మీసాలునవరించుకొంటూ వూళ్లో పదిమందీ కూచున్నచోటుకి పోయి, అందరికంటే యెక్కువగా కోతలుగోసేవాడు.

కాని, కాలం యెల్లకాలం అట్లాగే వుంటుందా? యిరుగుపొరుగువాళ్లు యెంతకాలమని కూరలందిస్తారు! వొక నాడు రెండునాళ్లు అంతేగా! అదీగాదయ్యా భార్యాపిల్లలు, యెంతకాలమని తెచ్చిపెడతారు? అసలే కరువుకాలమయ్యే.

అందువల్ల సులుసూత్ర మేమిటా అని ఆలోచించాడు. ఆలోచించి వొక షావుకారునిగ్గిర కెళ్ళాడు.

వెళ్ళి, “యేమండోయ్, వొక వందరూపాయలు. అప్పివ్వండి, మళ్ళీ తొందర్లోనే మీకు యిచ్చేస్తాను.” అన్నాడు.

ఆ షావుకారు నమ్మలేదు. వీడేమో సోమరిపోతు వెధవయ్యే, బాకీ యెట్లా తీరుస్తాడు? షావుకారు సమాధానం యివ్వకుండా ఆలోచనలోపడ్డాడు.

“సందేహించకండి, అంత తీర్చలేనన మీకు భయముంటే నోటు వుండనేవుంటుందిగా. యేదన్నా పనిచేశన్నా మీ బాకీ తీర్చలేనంటారా?” అన్నాడు దురాశయ్య.

ఆ షావుకారుకి నిజమేననిపించింది. నోటు వుంటుందయ్యే. అంత తీర్చలేనప్పుడు తనకి పొలమనీ అదనీ యిదనీ బోలెడంతపని వున్నదిగా? పోనీ, పనిచేయించు

కోవమ్మా. అంతేగాక, వచ్చినట్టిలేకుండా కనవద్ద డబ్బు మూలుతుంటే మాత్రం లాభమేమిటి? రూపాయలుంటే రెండు రూపాయలు సంపాదింపరావలసిగానీ, శంకలు పెట్టుకొని కూచుంటే డబ్బు పెరిగేదెట్లా?

అందువల్ల “సరే, యింటికొచ్చి అప్పుగావాలని నోరుతెరచి అడిగావు. అదీ, క మనవూరివాడివీ, సాటి కులంవాడివీ యివ్వకపోతే లోకు లేమంటా? కనక, వందరూపాయలూ నువ్వడిగినట్లయిస్తున్నా. డబ్బురూపేణా తీర్చినా సరే, కేమా, నువ్వన్నట్లు-నా కేదన్నా పనిసిచేపెట్టి తీర్చు. ఆం. మరిచిపోయాను వడ్డీమాత్రం. చూటికి రెండున్నరా. యిష్టమేనా?” అన్నాడు షావుకారు.

“అదంతా మీకెందుకు. యివ్వండి. వడ్డీ రెండున్నర గాకపోతే మూడున్నర అయితేమాత్రం దేనకాదుతానా? తీర్చకపోతే అచ్చడనండి ఫలానివాడు యిట్లాంటిసన్నాసి అని!” అన్నాడు దురాశయ్య.

షావుకారు డబ్బిచ్చాడు. అదితీసుకొని దురాశయ్య యింటికి వెళ్ళాడు.

యిట్లా పదిమందిషావుకార్లదగ్గర నాలుగు వేల రూపాయలు అప్పుతెచ్చాడు ఆ డబ్బుని యేంచెయ్యాలో అతడికి తోచలేదు, రాత్రి నిద్రగూడా పట్టలేదు.

బాగా పొద్దుపోయినా మాత్రం నిద్రపట్టింది. ఆ నిద్రలో అతనికి కలవచ్చింది. ఆ కలలో యేనునుకొంటు

న్నావంటే —

భగవంతుడా: నువ్వు నీభక్తులు యేది అడిగినా
యిస్తావని నూ పురాణ శాస్త్రుల్లుగారు పుస్తకాలుచూసి చెప్ప
తున్నాడు. వెనా, యామధ్య నువ్వు యెవరికి యేమీ వరాలు
యిచ్చినట్లు కనపడటంలేదు. కాని, నావిషయంలోమాత్రం
నువ్వు యిచ్చితిరాని. యెందుకంటావా, మహానుభావా,
నన్ను నువ్వు యెరగవా? నేను నీ భక్తుణ్ణిగాడా? ఆంజ
నేయుపకరించే నేను తీసిపోయానా? మార్కండేయుడికంటే
నేను పనికిరానా? ధ్రువుడు నాకంటే యేమియెక్కువ?
ప్రహలాదుడు నాకంటే మొగగాడా? వీశ్వందరికీ నువ్వు
వరాలు యివ్వలేదా? మరి నాకెందుకు యివ్వవు? నే నేమి
పాపంచేశాను? నేను యెవరినీ హింసింపలేదే? ఆఖరికి
భూదేవి బాధపడుతుందని నేను నాగరిగూడా దున్నటం
లేదే? భూదేవతని పాదతోచెక్కాలనీ, పలుగుతో పొడ
వాలిసివస్తుందనీ నేను కూలిపనిగూడా చెయ్యకుండా వూరు
కొన్నానె? యేమిదేవా! నాపెళ్ళాన్ని రోజూ కొడుతున్న
మాట నిజమే, అయితే, అది నాపెళ్ళాం. నాపెళ్ళాన్ని
కొట్టుకొంటాను, తిట్టుకొంటాను. దానికి భక్తికి యేమి
సమ్మంధం? పెళ్ళానికి పుస్తెగట్టింది పూజించటానికేనా?
ఏమి భగవంతా! యిక కనపడవా? నా మొర ఆలకించవా?
నీభక్తుడు నశించిపోవలసిందేనా?”

అని దురాశయ్య భగవంతుణ్ణి అనేకవిధాల కలలో

ప్రార్థించాడు. ప్రార్థించితే భగవంతుడు చూస్తూ వూరుకొంటాడా? తనవుద్యోగం ఏ కులకి జరాలి యివ్వటమేనయ్యే. లేకపోతే, వుద్యోగం పూడిపోదూ?

అందువల్ల వెంటనే భగవంతుడు కలలో కనపడి “భక్తా! నీభక్తికి మెచ్చాను, యేంకావాలో కోరుకో” మన్నాడు.

అప్పుడు దురాశయ్య పరమానందభరితుడయ్యి—
“నేను పెద్దగా జరాలడిగి నిన్ను కష్టపెట్టను. చిన్నవరమే అడుగుతాను. యేమిటంటే, యివాళ నేను పదిమందిదగ్గర నాలుగు వేలరూపాయలు అప్పుతెచ్చాను. యీ అప్పుని వాళ్లు అడక్కుండా చేస్తే, యీడబ్బు కొంతమందికి అప్పుగా యిచ్చి ఆ వచ్చినడబ్బుతో మంచిమేడ కట్టించుకొంటాను. పదేకరాలపొలం కొంటాను. పెళ్ళాసేకి నగలుచేయిస్తాను. యీ పదేకరాల్లో వచ్చిన ఆదాయంలో యే క్కు వ భాగం అప్పులకి యిస్తాను. అది వడ్డీలుపెరుగుతుంది. ఆడబ్బుతో యింకా పొలంకొంటాను. ఆమొత్తం, పొలంలోది మళ్ళీ అప్పులిస్తాను, చాలాడబ్బు వస్తుంది. ఆఖరికి అట్లా పెరిగి పెద్ద అక్షాధికారినవుతాను!!! అందువల్ల యేదో నిన్ను నమ్మిన భక్తుణ్ణిగనక అప్పులవాళ్ళు ఆడబ్బు నన్ను అడక్కుండాచెయ్యి” అన్నాడు.

అంతట భగవంతుడు బాగా ఆలోచించి యేమన్నాడంటే—

గొప్పభక్తుడివేఅయినా చిన్నవరమే అడిగావు; బాగానే వున్నది. కాని, యిక్కడొక తిరుగుడు వచ్చింది. యేమంటే, త్రేతాయుగంలోనూ, ద్వాపరాయుగంలోనూ కృతాయుగంలోనూ నేను అనేకమందిభక్తులకి అడిగినవరమల్లా లేదనకుండా యిచ్చాను. అట్లా యివ్వటంమూలంగా కొన్ని లిటిగేషన్లు వచ్చాయి. అందుకు బ్రహ్మ, శంకరుడూ యింకా తక్కినదేముళ్ళూ నన్ను కోప్పడ్డారు. యీకలియుగ కాలంలోనై నా కాస్త మెళకువగావుండి, భక్తులు అడిగినదల్లా యివ్వకుండా కొంచెం కండిషన్లుపెట్టి యిమ్మన్నారు. అందుచేత తిరుగుడొచ్చింది” అని యేమిటేమిటో దేముడు చెబుతూంటే—

“అయితే అసలు వరమే యివ్వవా యేమిటయ్యా దేముడా? నా భక్తిఅంతా బుగ్గిపాలేనా?” అని దురాశయ్య అడిగాడు.

“అసలివ్వకపోతే భక్తులకి ఆగ్రహంరాదూ! సరే, విను. నువ్వడిగినదంతా యిస్తే నావుద్యోగం యేమవుతుందో! మీఠూలోకానికిమల్లే మా స్వర్గలోకం మొదలైన లోకాల్లో నిరుద్యోగం యెక్కువయింది. యెందుకంటే, మాకంటే పుణ్యాత్ములూ, మహాత్ముగలాళ్ళూ అయిన లక్ష్మణులూ, కారులూ, జమీందారులూ మొదలైనబాపతు అంతా నరకానికిపోకుండా అందరూ స్వర్గం మొదలైన మా లోకాలకి వస్తున్నారు. అందువల్ల బ్రహ్మకో మరెవరికో కోసమొచ్చిం

దనుకో. అప్పుడేమౌతుంది నాపని? యే జమీందారుకో యిచ్చాను నీ వుద్యోగం పొమ్మంటాడు. అర్థమయిందా? కనక. నువ్వు యెవరిదగ్గరైతే అప్పుతెచ్చావో వారు బతికున్నంతకాలమూ నీన్ను అడక్కుండా చేస్తా! సరా?" అన్నాడు దేముడు.

“వో, యింకేంకావాలి! చాలు” అన్నాడు దురాశయ్య. దాంతో దేముడు వరమిచ్చి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ ప్రకారం మర్నాడు దురాశయ్య ఆడబ్బుని ఒక భూస్వామికి నూటికి అయిదురూపాయల వడ్డీ చొప్పున అప్పుగాయిచ్చాడు.

కాలం జరిగిపోతున్నది. ఐదేళ్ళవరకూ ఆడబ్బు అడగలేదు మన దురాశయ్య. యెందుకంటే వడ్డీ పెరుగుతున్నదిగా? మరి దురాశయ్య తెచ్చిన ఆడబ్బుని ఆషాఢకార్తూ అడగలేదు వరప్రభావంవల్ల.

సరే, యింతలో యేమయ్యిందంటే- ఆ పదిమ్మంది షావుకార్లూ చచ్చిపోయారు. వాళ్లు చచ్చిపోయినాక వరప్రభావం వుండదుగా! అందువల్ల వారికొడుకులు బ్యా ఇమ్మంటూ వోత్తిడి ప్రారంభించారు.

ఆమీద దురాశయ్య తాను అప్పుయిచ్చిన భూస్వామి దగ్గర కెళ్లి ఆడబ్బు తెమ్మన్నాడు. యిరవైనాలుగు వేలు అయింది అన్నాడు. ‘పోయిదేముణ్ణి అడుగు. దేముడు యివ్వమంటే యిస్తాను.’ అన్నాడా భూస్వామి.

అపర్ణే అరాత్రికి కలలో దురాశయ్య దేముడిని
పిలచి, “యేమి టీ అన్యాయం? నాడబ్బు నాకు యివ్వ
డేమిటి భాస్వామి?” అన్నాడు.

అప్పుడు దేముడేమన్నాడంటే — “నీకుమల్లనే
ఆయనా వరమిడిగాడు. తాను నాలుగువేల రూపాయలు
నీదగ్గర తెచ్చానని, అడబ్బుని శాశ్వతంగా అడక్కుండా
వరంయివ్వమనీ అడిగాడు, యిచ్చాను. అదీ కారణం,”

“మరి నాకు ఆ వరం యివ్వలేదే?” అన్నాడు
దురాశయ్య.

“అయనా, నువ్వు వొకటా? నక్కెక్కడ, నాగ లోక మెక్కడ? ఆయనేమో పెద్ద పలుకుడిగల మనిషయ్యో. నా వుద్యోగం వూడినా మళ్ళీ యిప్పించగల తాహతుగలవాడయ్యో. అంతేగాక, రోజూ కొబ్బరికాయలు గొట్టి పూజచేస్తాడు. అట్లా నువ్వు చేశావా? అందువల్లనే రుణదాతలు చచ్చిపోయేవరకూ నిన్ను అడక్కుండాచేశాను. వాళ్లు చచ్చిపోయారుగనక వాళ్ళకొడుకులు రుణంచెల్లించ మని నిన్ను అడుగుతున్నారు యిక యీ భూస్వామంటావా అప్పులాడు - అంటే నువ్వు - శాశ్వతంగా అడక్కుండా వరం పచ్చుకున్నాడు. అందువల్ల నువ్వు చచ్చిపోయినా నీపిల్లలుగానీ, నీ సునుమలుగానీ యెవరూ అడగటానికి ఆధారంలేదు. సరా? యిక వస్తా!” అని దేముడు వెళ్లి పోయాడు. *See - NO. 1272*

దురాశయ్య నోరువెళ్ళబెట్టాడు. ఆతర్వాత, తన కప్పు యిచ్చినపదిమంది పౌవుకార్లపిల్లలూ దావావేశారు దురాశయ్యమీద; వున్నదంతా వేలంవేయించారు. యిది వరకి యిట్లావాకిలీ, సొంత యింటిస్తలమూ వుండేవి. యిప్పుడు అవిగూడా లేకుండాపోయినయ్! అదిరానాయనా, కథ! దురాశ దుఃఖంఁదేటు. సులుసూత్రం అనుకొంటే అంతే అవుతుంది అని అవ్వ మంచంమీద మేనువాల్చింది.